

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/491/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

213/2012. (VI. 19.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2011. augusztus 30-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2012. június 19-én – dr. Kozma Ákos elnökhelyettes, testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2011. augusztus 30-án elektronikus úton terjesztette elő panaszát a Testülethez, amelyben a vele szemben 2011. augusztus 26. napján foganatosított rendőri intézkedéseket (igazoltatást, ruházatátvizsgálást, előállítását), egyes intézkedések elmulasztását (a szolgálati fellépés módja, illetve a jogorvoslati jogról való kioktatás tekintetében), kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazását, valamint rendőri bántalmazását sérelmezte. A panaszos 2011. augusztus 31-én beadványát aláírásával megerősítette, szeptember 9-én és 19-én, október 16-án, november 8-án, december 1-jén, továbbá 2012. február 2-án és május 13-án kiegészítő beadványokat küldött.

I.

1) A panaszbeadvány és annak kiegészítései szerint 2011. augusztus 26-án a panaszos egy 10-12 fős baráti társasággal T. város sétáló utcájának egyik szórakozóhelyén tartózkodott. Állítása szerint az este folyamán senki – azaz sem a szórakozó helyen dolgozó pultos nő, sem a panaszos társaságához tartozó más személy, sem az ott tartózkodó két egyenruhás rendőr –

---

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

részéről nem történt figyelmeztetés arra vonatkozóan, hogy szórakozásukkal bárkit zavarnának. A panaszos társaságának egyik fele a szórakozóhely kinti részén fogyasztott italt és beszélgetett, míg a másik fele a panaszossal együtt bent, a zenegép mellett énekelt és táncolt. A pultos nő lehalkította a zenét, amire a panaszos egy hangos megjegyzést tett a barátai felé fordulva („milyen üzletpolitika az, hogy egész nyáron alig van vendég, most pedig, hogy végre vannak fizetővendégek, bezárják a helyet”). Ezt követően a panaszossal és egy, a társasághoz tartozó nővel szemben a rendőrök intézkedést foganatosítottak. A panaszos előadása szerint a rendőri intézkedést megelőzően sem személy, sem tárgy ellen nem fejtett ki garázda jellegű magatartást.

A pultnál ülő két egyenruhás rendőr – nevük, azonosító számuk közlése, illetve szolgálati igazolványuk felmutatása nélkül – felszólította a panaszost, hogy igazolja magát. A panaszosnál nem volt személyi igazolvány, ezért azt mondták neki, hogy menjen ki a szórakozóhely előtt parkoló szolgálati gépkocsihoz. A rendőri intézkedés okát és célját nem árulták el, jogszabályi hivatkozás nem hangzott el azzal összefüggésben, a panaszos azonban eleget tett a rendőrök kérésének.

A szolgálati gépkocsinál a rendőrök felszólították a panaszost, hogy pakolja ki a zsebeit. A rendőrök nem közölték a ruházatátvizsgálás okát és célját sem, jogszabályi rendelkezésre nem utaltak annak kapcsán. A panaszos tehetetlenségében a zsebében lévő papírpénzt és mobiltelefonját a motorháztetőre dobta, ami onnan a szélvédőig csúszott, a telefon akkumulátora ki is esett, de nem tört el és a gépkocsiban sem okozott kárt.

A rendőrök közölték a panaszossal, hogy megbilincselik – annak okát azonban szintén nem közölték –, majd felszólították, hogy üljön be a gépkocsi hátsó ülésére. A bilincseléssel összefüggésben a panaszos előadta, hogy azt testi kényszer nem előzte meg, a felszólításnak egyből eleget tett és nyújtotta a kezeit. Megjegyezte továbbá azt is, hogy egyik intézkedő rendőrrel szemben sem tanúsított ellenállást.

A rendőrök annyit mondtak a panaszosnak, hogy előállítják, de arra már nem emlékszik, hogy annak okát közölték-e, jogszabályi hivatkozás pedig azzal összefüggésben nem hangzott el. Elképzelhetőnek tartja, hogy hozzátették, garázdaság miatt állítják elő, erre a társaság tagjai közül is ki így, ki úgy emlékezett. Az intézkedő r. főtörzsőrmester többek folyamatos kérésére sem volt hajlandó elárulni, milyen cselekmény miatt intézkedik a panaszossal szemben. Ezért a szórakozóhelyen tartózkodó, nem a panaszos társaságához tartozó személyek tanácsára a segélyhívó számon is próbáltak segítséget kérni a panaszos ismerősei, mert feltételezték, hogy a rendőri intézkedés nem jogszerű. A panaszos ekkor már hátrabilincselte kézzel a rendőrautó hátsó ülésén ült.

Utóbb a panaszos megtudta társaitól, hogy a segélyhívó számon azt tanácsolták nekik, kérjék meg az intézkedő rendőröket, maguk igazolására és/vagy kérjék újabb járőrök vagy ügyész közreműködését. A rendőrök azonban a panaszos társai többszöri kérésére sem igazolták magukat, mondván, hogy „arra csak az intézkedés alá vont személlyel szemben kötelesek”. A panaszos társát is intézkedés alá vonó r. főtörzsőrmester csak annyit mondott, „majd bent meglátjuk, milyen nagyon súlyos dologról is van szó”. Az intézkedés alatt ez a rendőr az öt kérdezőkkel végig arrogánsan viselkedett, és többeknek kilátásba helyezte, ha nem lépnek hátra, előállítja őket is. A panaszos tudomása szerint a rendőri fellépést többen mobiltelefonnal rögzítették.

Miután a rendőrségi gépkocsival elindultak, a panaszos megjegyezte a rendőröknek, hogy szerinte indokolatlan a rendőri intézkedés, megkérdezte tőlük, hogy ismerősük-e a pultos hölgy, akivel hosszasan beszéltek, és nemcsak neki szólt-e ez az „erőfitogatás”. A r. főtörzsőrmester elkezdett ordibálni a panaszossal, hogy „mit képzelnék a pestiek, azt hiszik, hogy lejönnek T.-be szórakozni és beletörlik a lábunkat a rendőrökbe?” Vezetés közben pedig hátra fordult és ököllel mellkason ütötte a panaszost. A panaszos védekezésésképpen – mivel a keze hátra volt bilincselve – próbálta felhúzni térdét, ekkor rá üvöltött: „Azt meg ne próbálja!” Ezután a rendőr tenyérrel a panaszos fejére ütött. A panaszos azt mondta neki, tisztában van vele, hogy 8 napon túl gyógyuló sérülést nem okoztak neki, és mivel a barátai sincsenek vele, és felvétel sem készül az esetről, bizonyítani sem tudja az esetet, de ez már rendőri túlkapás. Ekkor a panaszos mellett ülő r. törzsőrmester megjegyezte, hogy mobiltelefonon veszi a történeteket. A panaszos felé fordulva valóban úgy érzékelte, hogy ez megtörténik. Ugyanakkor a r. törzsőrmester sem szavakkal, sem tettekkel nem akarta megakadályozni társa viselkedését. A r. főtörzsőrmester pedig tovább üvöltözött a panaszossal, megfenyegette, „hogy elintézi, hogy napokig be legyen zárva és azt is reméli, hogy nincs ’kölke’, mert akkor nagyon meg fogja bántani!” A panaszos nem értette, hogy a rendőr mikéért mondta ezt neki, de mivel van egy 7 éves kislánya, nagyon megrémítették a hallottak.

A rendőrök először a T.-i Rendőrkapitányság udvarára vitték a panaszost, ahol telefonon és rádióon kommunikáltak valakikkel, majd várakoztak. A panaszos a nyitott ajtó mellett álló r. főtörzsőrmesternek megjegyezte: „Mint embernek annyit szeretnék mondani, hogy az édesapám évtizedekig rendőr volt, rendőrtiszteket képzett, de nem gondolnám, hogy erre tanította volna őket!” Erre a rendőr megkérdezte, hogy él-e még, a panaszos azt válaszolta, hogy már sajnos nem. A r. főtörzsőrmester ingerülten azt mondta, hogy „akkor pontosan tudhatná, hogy az ő idejében az olyan embereket, mint a panaszos, jól összeverték.” A panaszos erre már semmit nem felelt.

A T.-i Rendőrkapitányságról elindultak, de nem közölték a panaszossal, hogy hova viszik. Megkülönböztetett jelzés nélkül, de elég gyorsan haladtak, amit a panaszos az úton felállított sebességmérőkből látott. A panaszos biztonsági öve nem volt becsatolva, de nem mert szólani, és csak reménykedett, hogy amilyen idegállapotba került a r. főtörzsőrmester, nem okoz balesetet. A panaszos előadta azt is, hogy végig attól tartott, valahol letérnek az útról, megállnak, és újabb verés következik.

A hozzátartozó kiértesítésével összefüggésben a panaszos előadta, hogy annak lehetőségét egyik rendőr sem közölte vele, a panaszos pedig „nem érezte úgy a rendőrautóban történt bántalmazás után, hogy bármilyen kéréssel fordulhatna hozzájuk”. A panaszossal szemben intézkedő rendőrök nem adtak tájékoztatást arról, hogy panaszjoggal hogyan élhet.

Megérkeztek a Sz.-i Rendőrkapitányságra, ahol már semmilyen atrocitás nem történt. A panaszos látta, hogy megnézik egy helyiséget a rendőrök, és a kommunikációjukból azt vette ki, hogy oda akarják zárni őt, de mivel ürülék volt benne, nem tették, hanem úgy döntöttek, hogy a panaszos a folyosón várakozzon. Ekkor vették le a panaszosról a bilincset is, ami még kb. fél óráig volt rajta. A panaszos előállítását az arról szóló igazolás alapján 0 óra 40 perctől 3 óra 45 percig tartott. A nála lévő tárgyakat (köztük mobiltelefonját is) elvették, amiről letéti jegyzőkönyvet állítottak ki.

Később a panaszost kihallgatták. A kihallgatást végző tiszt végig nagyon udvariasan viselkedett a panaszossal szemben. A panaszos neki elmondta a vele történeteket, így azt is, hogy kétszer megütötték a rendőrök. A kihallgatást végző tiszt a felettesétől kért tanácsot, mert bizonytalan volt benne, hogy a bántalmazást beírhatja-e a kihallgatási jegyzőkönyvbe. Végül azt a választ adta, hogy az nem kerülhet jegyzőkönyvbe, de a panaszosnak módjában áll panaszt tenni a Sz.-i Rendőrkapitányság parancsnokánál, vagy a Testületnél. A panaszos kihallgatása – az arról készített jegyzőkönyv tanúsága szerint – 3 óra 54 perctől 5 óra 20 percig tartott.

A panaszos beadványában megjegyezte, hogy az említett társasággal (akik a Szilágyi Erzsébet Gimnázium volt diákjai, és egykori testnevelőik vezették őket) 15 éve minden augusztusban vízitúrán vesznek részt, amelynek a végállomása T. város. Ez alatt az idő alatt a hol kisebb, hol nagyobb (akár 40 fős) társasággal még soha semmilyen probléma nem volt, sem a túra folyamán, sem a túrát lezáró t.-i szórakozás alkalmával. A panaszos meglátása szerint nem történt olyan dolog, ami rendőri intézkedést kívánt volna és mindenki, még a szórakozóhelyen tartózkodó helyi lakosok is megrökönyödtek az intézkedésen, és értetlenül állak a dolog előtt.

2) A rendőri bántalmazással összefüggésben a panaszos előadta, hogy akkor nem vizsgálta meg orvos, amit nem is kért, illetve a kihallgatást végző tisztnek azt mondta, hogy nem érzi úgy, hogy 8 napon túl gyógyuló sérülést okoztak neki, és látható nyoma sincs. Később azonban orvoshoz fordult, mivel jobb mellkasában múlni nem akaró tompa fájdalmat érzett. A házi orvos beutalta a rendelőintézetbe, ahol röntgenfelvételt készítettek.

A rendőri intézkedést követően, 2011. augusztus 29-én készült orvosi lelet tanúsága szerint a mellkasi röntgen lelet eredménye negatív, illetve „a jobb oldali csontos bordákon csontsérülés nem látható”.

3) A panaszos beadványában előadta, hogy a társaság egyik tagja mobiltelefonjával felvételt készített a rendőri intézkedésről.

A panaszos csatolta a 7 perc 17 másodperc terjedelmű felvételt, amely elég sötét, az alakok nehezen kivehetők, viszont hang jól hallható. A felvétel ideje alatt a panaszos már a szolgálati gépkocsiban ül, az előtt pedig a társasághoz tartozó egyik nő (akit szintén előállítottak a rendőrkapitányságra) áll. A nő azt mondja az egyik rendőrnek, hogy már tizedjére megkérte, hogy azonosítsa magát, mivel nem tudja, hogy a rendőr kicsoda. A társaság egyik férfi tagja pedig ezt mondja a rendőrnek: „Bocsánat, nem akarok közbelépni a dologba, de ha a törvény nevében szeretne fellépni, akkor, szerintem, indokolt esetben ez megtehető, a magyar törvény jó híre nevében megtehető”.

Az egyik rendőr azt válaszolja, hogy „kötelező nekem igazolnom magamat, amint befejeztem az intézkedést és az intézkedés alá vont személy kéri. És ez meg is fog történni.” Ezt követően vita van a szembenállók között, majd a rendőr a kamerázónak azt mondja, hogy „maga is túl közel áll, úgyhogy mint rögzítő, lépjen hátrébb.” Egy, a társasághoz tartozó férfi pedig azt mondja a rendőrnek, hogy hamarabb befejeződne az intézkedés, ha azonosítaná magát.

A másik rendőr (feltehetően az intézkedést vezető) ekkor közli, hogy „hatósági személy vagyok, én adom az utasításokat egy intézkedés alkalmával”, majd pedig: „van indok, nagyon komoly indokok vannak, majd azzal akkor fognak szembesülni, amikor majd bent lesznek.”

Többek megkérdezik, hogy milyen indokokról van szó, ez a rendőr pedig azt válaszolja, hogy „fogják majd tájékoztatni benn”, és így folytatja: „Én azt nem tudom befolyásolni, hogyha maguk közterületen nem tudják, hogyan kell viselkedni, milyen magatartást kell tanúsítani egy rendőri intézkedés során, akkor azt majd az annak útja-módja szerint meg fogják tudni.” A társaság női tagja azt mondja, hogy ő kinn állt, az intézkedést vezető rendőr pedig válaszol rá, hogy „nekem ennyi bőven elég, hogy itt állt”. A nő közli, hogy nem érti, a rendőr pedig azt mondja, hogy „fogja érteni, higgye el”. A nő erre azt mondja a rendőrnek, hogy fél kell őt világosítani, mire a rendőr azt reagálja, hogy „fel fogom világosítani, személyi szabadságában korlátozva van már, elő lesz állítva, és majd ott tájékoztatják.” Többen a társaságból hangot adnak annak, hogy nem értik, miért történt a rendőri intézkedés.

A felvétel 2 perc 40. másodpercénél hallható, hogy rádión keresztül kérdezik az intézkedő rendőröktől, hogy merre vannak, akik azt válaszolják, hogy a sétáló utcában, a kérdéses szórakozóhely előtt. Majd az egyik rendőr megkérdezi, hogy honnan tudja az ügyelet, hogy itt mi zajlik.

A társaság egy férfi tagja ismét elmondja a rendőröknek, hogy hamarabb véget érne a rendőri intézkedés, ha most igazolná magát. A társaság nő tagja pedig azt mondja eközben, hogy ők benn csak énekeltek és táncoltak.

5 perc 40 másodpercénél látható, hogy megjelenik egy másik rendőrségi gépkocsi a helyszínen, amiből két rendőr száll ki, a napszaknak megfelelően köszönnek, és a társaság említett női tagját a gépkocsihoz vezetik, majd elszállítják.

A videofelvétel végén a társaság kamerát kezelő férfi tagja közelebb lép az intézkedők szolgálati gépkocsijához, amibe időközben beültek a rendőrök, és azt mondja nekik, hogy szeretné megkérni, hogy igazolják magukat. A rendőrök nem válaszolnak erre érdemben, hanem elhajtanak. A társaság tagjai leolvassák a szolgálati gépkocsi rendszámát.

4) A panaszos panaszának kiegészítésekor megjelölt öt személyt, akik szemtanúi voltak a vele szemben történt rendőri intézkedésnek.

A Testület megkereste a személyeket, hogy nyilatkozzanak arról, mit észleltek a panaszossal szemben foganatosított rendőri intézkedésből.

a) Az első tanú – aki a panaszos középiskolai tanára volt – úgy nyilatkozott, hogy látta és hallotta a panaszossal szemben történt rendőri intézkedést, amit az egyik rendőr irányított, a kollégája pedig őt biztosította. A panaszossal szemben intézkedő rendőr nem indokolta meg az intézkedésének okát, csak felszólította, hogy igazolja magát. A panaszos közölte, hogy nincsenek nála az iratai. Ekkor felszólították, hogy menjen ki az utcára a rendőrségi gépjárműhöz. Ott felszólították, hogy ürítse ki zsebeit a gépjármű motorházára. A panaszos a felszólításnak eleget tett, az egyik zsebében lévő készpénzt és a másik zsebében lévő mobiltelefont indulatosan, de a tanú véleménye szerint „rongálási, illetve támadó szándék” nélkül a motorháztetőre ejtette, a telefon pedig darabjaira esett. Ekkor az egyik rendőr közölte, hogy megbilincseli a panaszost, aki nem tanúsított ellenállást és megbilincselése után a gépjármű jobb hátsó ülésére ültették.

A tanú nyilatkozatában előadta továbbá, hogy a mulatóhelyen egy zenegép működött. Egy kisebb társasággal táncoltak, énekeltek és boroztak, de aközben egyszer sem szólították fel őket a rendőrök, hogy legyenek halkabbak, vagy távozzanak a helyiségből. A tulajdonos (vagy alkalmazott) lehalkította a zenegépet, amit a panaszos hangosan nehezményezett, de nem tett sértő megjegyzést a kiszolgálóra. A tanú szerint ennyi volt a panaszos „bűne”, ezzel szemben a rendőr intézkedése „arrogáns, túldimenzionált és agresszív stílusú” volt.

A tanú nyilatkozata szerint a panaszos enyhén italos állapotban volt és azt, hogy indulatossá vált, „egyértelműen a rendőr agresszív viselkedése váltotta ki belőle”. Megjegyezte továbbá azt is, hogy a panaszos „szabály- és rendőrtisztelő állampolgár, hiszen édesapja is hosszú éveken át szolgált a rendőrséget. Azt, hogy a zsebében lévő tárgyakat nem a kocsira tette, hanem dobta, ő is megbánta”. Magatartása nem kelthetett félelmet senkiben, a tárgyak ledobását „még rosszindulattal sem lehetett támadásnak, sem a rendőrgépjármű rongálásának minősíteni”. Véleménye szerint inkább az intézkedő rendőr önérzetét sérthette, hogy nem tudta a panaszoszt megfélemlíteni.

b) A második tanú nyilatkozatában előadta, hogy a rendőrök nem akarták őket tájékoztatni az intézkedés okáról. Szemtanúja volt ő is a panaszos ruházatátvizsgálásának és megbilincselésének: a panaszoszt felszólították a rendőrök, hogy pakolja ki zsebeit. A panaszos kidobott mindent, ami a zsebében volt, így a telefonját is, ami a rendőrségi gépkocsi szélvédőjén landolt. A rendőrök állítása szerint a panaszos hozzávágta a telefont a szélvédőhöz, ezért hangos szóváltás közepette megbilincseltek és beültették a rendőrségi gépkocsiba. Amikor a tanú és társai megkérdezték, hogy miért tették azt, a rendőrök nem voltak hajlandóak válaszolni, nem megfelelő stílusban beszéltek velük, úgy tűnt a tanú számára, hogy a rendőrök minden mozdulatukba bele akartak kötni. A rendőrök egyébként nem adták meg azonosító számukat sem. A tanú véleménye szerint a panaszos higgadt maradt még a szolgálati gépkocsiba való beültetése során is.

c) A harmadik tanú nyilatkozatában előadta, hogy jelen volt ő is a helyszínen, amikor a rendőrök a panaszoshoz odamentek, és hallotta, hogy felszólítják személyazonossága igazolására. A rendőrök semmit nem mondtak az intézkedés indokáról. A tanú is végig jelen volt a panaszos ruházatátvizsgálása és megbilincselése során. Mivel a panaszosnál nem voltak iratok, a rendőrök felszólították, hogy akkor ürítse ki a zsebeit a rendőrautó motorháztetejére. A panaszos azonnal eleget tett a felszólításnak: a nála lévő pénzt a zsebeiből kivette, a telefonját pedig hanyag mozdulattal odaejtette. A rendőr ekkor megbilincselte a panaszoszt és beültette a rendőrségi gépkocsi hátsó ülésére. Semmiféle ellenállást nem tanúsított, ő is, és az egész társaság csak értetlenül nézte, hogy miért történik mindez.

A tanú nyilatkozata szerint a két rendőr közül az egyik intézkedett, aki kimondottan arrogáns volt, agresszív és rosszindulatú. Már amikor a lelegején odament a panaszoshoz, a tanú úgy érezte, hogy azzal a kiszolgáló hölgynek szeretne imponálni, akit láthatóan már korábbról ismert. Az intézkedés közben a rendőr semmit nem mondott arról, hogy miért történik ez az egész, és a tanúhoz tartozó társaság többszöri kérésére sem volt hajlandó azonosítani magát. A panaszos véleménye szerint a rendőr nagyon eltúlozta a dolgot, minden előzetes felszólítás, figyelmeztetés nélkül kezdte meg az intézkedést, és semmiféle hajlandóságot nem mutatott arra, hogy az ügyet egyszerűbben intézze el. Az intézkedés során a panaszos nem tanúsított ellenállást, viselkedésével nem is hátráltatta, vagy akadályozta azt. Mint a tanú számára kiderült, megbilincselésének oka a rendőrségi gépkocsi „rongálása” volt, azaz, hogy a

mobiltelefonját a motorháztetőre ejtette. A tanú véleménye szerint ez annak volt betudható, hogy a panaszos tehetetlenül állt az eltúlzott rendőri intézkedés előtt.

A tanú megjegyezte azt is, hogy a szórakozóhelyen az egész társaság jól érezte magát, és semmilyen jelzést nem kaptak arra vonatkozóan, hogy a mulatozás bárkit is zavarna.

d) A negyedik tanú – akit szintén előállítottak a panaszolt rendőri intézkedés során – az alábbi nyilatkozatot tette.

A vendéglátó-ipari egységben mentek oda a rendőrök a panaszoshoz, hogy igazolja magát. A tanú nem hallotta, hogy a rendőrök közölték az intézkedés indokát. Miután a panaszos közölte, hogy nem tudja igazolni magát, felszólították, hogy menjen ki velük.

Az intézkedő rendőr többszöri kérés ellenére nem indokolta annak okát, sőt azonosítani sem volt hajlandó magát, annyit mondott csak, hogy majd az eljárás végén megtudják. A tanú azonban a Testület részére tett nyilatkozat megírásáig nem tudta meg azt. A rendőr többször elmondta viszont – a tanú számára fenyegető hangnemben –, hogy „majd odabent megtudják”.

Ez a tanú is látta a panaszos ruházatátvizsgálását. A panaszos elmondta a rendőröknek, hogy nincs nála irat, ezért felszólították, hogy ürítse ki a zsebeit a gépkocsi motorháztetejére. A panaszos azt meg is tette, kicsit nagyobb lendülettel tette a gépkocsi motorház tetejére pénzt és mobiltelefonját. A tanú ezzel összefüggésben úgy nyilatkozott, hogy semmiképpen nem tartja a panaszos ezen magatartását a rendőrségi gépkocsi ellen irányuló szándékos károkozásnak, inkább lendületes letételnek. Véleménye szerint a rendőr kifejezetten arrogáns, durva fellépésére reagált így a panaszos.

A panaszos ezen magatartása miatt az egyik rendőr nagyon agresszívan ment oda hozzá, megbilincselte, majd nagyon durván betette a szolgálati járműbe. Semmilyen figyelmeztetés vagy felszólítás nem előzte meg a rendőri intézkedést. A társaság tagjai már a megbilincselést sem értették. A tanú annyira megijedt, hogy a rendőrségi gépkocsihoz lépett, kinyitotta az ajtaját és megkérdezte a panaszostól, hogy jól van-e. A rendőrök erre a tanúhoz léptek, és őt is igazoltatták. A tanú odaadta a papírjait. A rendőr csak annyit közölt vele, hogy akadályozta a rendőri intézkedést azzal, hogy kinyitotta a gépkocsi ajtaját.

Eközben a társaság egy hölgy tagja felhívta a rendőrséget, hogy segítséget kérjen, mivel mindenki teljesen értetlenül állt a durva intézkedés előtt. A rendőrség azt a tájékoztatást adta, hogy kérjék meg a rendőröket, azonosítsák magukat. A tanú maga többször is kérte az intézkedő rendőrt, hogy azonosítsa magát, mondja meg a nevét vagy a számát, de a rendőr azt mondta, hogy nem köteles ezt megtenni. Ellenben a tanúhoz egy másik rendőrségi gépkocsit hívott Sz. városból, majd közölte, hogy neki is velük kell mennie.

A tanú úgy nyilatkozott, hogy csak az intézkedő rendőr volt agresszív, rosszindulatú, míg a másik csendben azt tette, amit az első mondott neki. A tanú meg is ijedt a tanúsított viselkedés miatt. A hangneme durva volt és félelmet keltő, egyáltalán nem volt indokolt, mert a panaszos nem tanúsított ellenállást, és normálisan viselkedett. A Sz. városból kiérkező rendőrök nagyon kedvesen és normálisan bántak a tanúval a szolgálati gépkocsiban.

A tanú előadta, hogy a vendéglátó-ipari egységben kulturáltan szórakozott a társaságuk, a zenegép zenéjére táncoltak, senkit nem zavartak, és nem hangoskodtak. A pultos lány azonban egyszer csak lehalkította zenét, amire a panaszos hangosan reagált, olyasmit mondott, hogy „milyen üzletpolitika az, hogy amikor végre mulató vendégek vannak, akkor lehalkítják a zenét”. A pultos lány már a társaság megérkezésétől kezdve végig arra panaszkodott, hogy T.-ben az utóbbi időben mennyire visszaesett a vendégek és a turisták száma, és milyen rosszul megy a vendéglátás. A tanúnak a pultos lány azt is elmondta, hogy a napokban a „gólyatáborból” érkező vendégek sokan voltak, ezért neki mennyi poharat kellett elmosnia, és mennyire fárasztóak voltak a vendégek. A tanú akkor mondta is a lánynak, hogy örüljön a fizetővendégeknek. Megítélése szerint a lány nem nagyon szeretett dolgozni, mert amikor a társaságuk bement a helyiségbe, már akkor olyan volt az arckifejezése, hogy „már megint vendégek, neki dolgoznia kell.” A pultos lány ezt a hozzáállását már a tartózkodásuk legelején érezte velük, kedvességnek még a nyomát sem tapasztalták rajta. A tanú ezt azért tartja fontosnak nyilatkozatában megemlíteni, mert a pultos lány – a panaszkodása ellenére – lehalkította a zenegépet, és ez váltott ki a panaszosból hangos megjegyzést, ami egyébként nem volt sértő senki számára, az csak észrevétel volt.

Amikor ez történt, a tanú társaságán kívül mások is tartózkodtak a helyiségben. Fialok gitároztak, énekeltek a helyiségben. A tanú megítélése szerint a panaszos teljesen normálisan viselkedett, kicsit ittas állapotban volt, de nem volt durva, agresszív.

A tanú az előállításukat követően a Sz.-i Rendőrkapitányság épületében – amikor őt átkísérték a folyosón – nagyon rövid időre találkozott a panasossal, aki a folyosón ült, nagyon szomorú arcot vágott, mintha valami nagyon rossz történt volna vele. A tanú soha nem látta még ilyen állapotban őt. A tanút egyébként rövid ideig tartották bent, odaadtak neki egy papírt, hogy írja alá, majd közölték, hogy azonnal távozhat.

A tanú továbbá nyilatkozatában megjegyezni kívánta, hogy a két rendőr már az intézkedés előtt megjelent a vendéglátó-ipari egységben, leültek a pulthoz, kávét ittak, és nagyon jól érezték magukat, miközben a pultos lánnyal csevegtek. Mintegy fél óráig tartózkodtak bent, a tanú társaságát nézték már akkor is eléggé furcsán, „mint akik arra várnak, hogy valami rosszat, kivetnivalót” találjanak. Végül elmentek, majd kis idő elteltével megint visszatértek és ugyanúgy leültek a pulthoz, a pultossal társalogtak, és ismét a társaságot nézték.

A panasossal szemben intézkedő rendőr viselkedése olyannak tűnt a tanú számára, mintha a pultos lánynak szeretne imponálni, olyan volt az egész fellépése is, hogy „most megmutatja, hogy milyen erős és kemény fiú”. A tanú – aki munkája miatt sokszor került már kapcsolatba rendőrökkel, mert gyermekvédelmi asszisztensként dolgozott egy gyermekotthonban – felháborítónak tartja, hogy egy rendőr félelmet vált ki, durván, agresszívan viselkedik egy tisztelettudó állampolgárral.

e) A panaszos által ötödikként megjelölt tanú, aki mobiltelefonjával felvételt készített a rendőri intézkedésről, a Testület kérése ellenére nem küldött nyilatkozatot.

5) A panaszos továbbította a Testület részére több rendőrségi dokumentumot is: a gyanúsított kihallgatásáról szóló jegyzőkönyvet, az előállítás időtartamáról szóló igazolást, a letéti tárgyról szóló jegyzőkönyvet, a panaszosnak a gyanúsított kihallgatás ellen bejelentett panaszának elbírálásáról szóló ügyészségi határozatot, a rendőrség nyomozás befejezéséről

szóló értesítését, az ügyészség nyomozás megszüntetéséről szóló és megrovást alkalmazó határozatát, és a panaszosnak e határozat ellen benyújtott panaszát, valamint az ügyészség nyomozás folytatását elrendelő határozatát. A továbbá elküldte az ügyészség nyomozás határidejének meghosszabbításáról rendelkező határozatait, és a vádiratot. A dokumentumok tartalmát a Testület az állásfoglalás II., illetve III. részében ismerteti.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, illetőleg megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, valamint a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A Sz.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása alapján a panaszolt rendőri intézkedésben a T.-i Rendőrőrs egy r. főtörzsőrmestere és egy r. törzsőrmestere vett részt, a panaszos gyanúsított kihallgatását pedig a Sz.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályának r. zászlós nyomozója végezte.

2) A Sz.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele az alábbi információkat tartalmazza.

A panaszost T. város egyik sörözőjében igazoltatták, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 13. §-ának (1) bekezdése, illetve az intézkedés időpontjában hatályos jogszabály, a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 3. §-ának (1) bekezdése alapján, a söröző alkalmazottjának állampolgári tájékoztatása, illetve a rendőrség saját észlelése alapján.

A panaszos sörözőben tanúsított viselkedése kimerítette a cselekmény időpontjában hatályos törvény, a szabálysértésekről szóló 1999. évi LXIX. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 142/A. §-ának (1) bekezdése szerinti garázdaság szabálysértését. A panaszos az igazoltatásnak vonakodva tett eleget, és a szórakozóhely előtt magát az igazoltatás alól kivonta, az intézkedő rendőröktől elment és egy padra leült. Miután a rendőrök közölték vele, hogy az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján ruházatátvizsgálat fognak nála végrehajtani, a panaszos a mobiltelefonját úgy nekivágta a szolgálati gépkocsi szélvédőjének, hogy a telefon darabjaira hullott, és a zsebében levő aprópénzt szintén a gépkocsira dobálta.

A tájékoztató levél szerint ezt követően a rendőrök az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján a Sz.-i Rendőrkapitányságra előállították, mivel a panaszos utóbbi cselekményével kimerítette a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 271. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő garázdaság vétségét.

3) Az elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszközök alkalmazásáról jelentés – amely utal arra, hogy a rendőri intézkedés alapjául szolgáló eseményről külön jelentés készült [ld. az állásfoglalás II. rész 5) pontjánál] – szerint a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés első fordulata alapján igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták. Az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján – szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenérést követő – elfogást alkalmaztak vele szemben.

A jelentés szerint a panaszossal szemben az Rtv. 48. §-ának c) és d) pontja alapján (szökés megakadályozása, illetve ellenszegülés megtörése érdekében) 2011. augusztus 26-án 0 óra 40 perctől 2 óra 20 percig bilincset alkalmaztak a Szolgálati Szabályzat 60. §-ának (4) bekezdése b) pontja szerinti kezek előre, illetve hátra bilincselésével (a bilincselés módját nem jelölték meg). A rendőri intézkedés során a panaszosnak sérülése, a kényszerítő eszköz alkalmazása során anyagi kára nem keletkezett. A panaszos az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján hozzátartozója (képviselője) kiértesítését nem kérte.

A rendőri jelentés szerint a panaszos az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az előállítás idejéről szóló igazolást megkapta, a védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a belügyminiszter irányítása alá tartozó nyomozó hatóságok nyomozásának részletes szabályairól és a nyomozási cselekmények jegyzőkönyv helyett más módon való rögzítésének szabályairól szóló 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. §-ának (4) bekezdése alapján 2011. augusztus 26-án 0 óra 45 perckor megtörtént. A panaszost további intézkedés végett 2011. augusztus 26-án 2 óra 20 perckor átadták a Sz.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Nyomozó Osztályára. Az elfogás oka 2001. augusztus 26-án 3 óra 45 perckor megszűnt, ekkor a panaszos szabadon bocsátása megtörtént.

4) Az elfogás végrehajtásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás alapján az igazoltatás, az átvizsgálás, valamint az elfogás jogszerű és szakszerű, a bilincs alkalmazása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

5) A panaszossal szembeni rendőri intézkedést fogantató r. főtörzsőrmester és r. törzsőrmester együttes jelentésükben az alábbiakat adták elő.

2011. augusztus 26-án szolgálatteljesítés során 0 óra 20 perc körüli időben, ellenőrzés céljából megjelentek T. város egyik szórakozóhelyén.

Az este folyamán már másodszor végeztek ellenőrzést a rendőrök a helyszínen, mivel más szórakozóhelyek bezártak és ezen a helyen még voltak vendégek, akik a pultos nő tájékoztatása szerint „nem megfelelő” magatartást tanúsítottak.

A szórakozó társaság kezdetben nem tanúsított intézkedést igénylő magatartást, de kb. 0 óra 35 perckor a rendőrök arra lettek figyelmesek, hogy a társaság egyik férfi tagja (a panaszos) emelt hangon azt közölte a pultos felé, hogy „hiába halkítod le a zenegépet, b... meg, akkor is szórakozni fogok és ordítom majd a zene szövegét”, illetve ezt ismételte folyamatosan és kikérte magának a bánásmódot. Közölte azt is, hogy ő itt fizetővendég, évek óta ide jár és itt szórakozni fog.

A panaszos ezután a rendőröket is célba vette haragjával, és közölte, hogy „lőjünk figyelmeztető lövéseket az ő viselkedése miatt, és vigyük be, ha akarjuk”.

Ezt követően a panaszost intézkedés alá akarták vonni a rendőrök, kérték, hogy adja át a személyi igazolványát, illetve fejezze be a korábban tanúsított magatartását, mert szabálysértést követ el. A panaszos kezdetben nem akart felállni sem és közölte, hogy nála nincs személyi igazolvány, ezért a rendőrök arra utasították, hogy menjen ki velük a szórakozóhely elé a szolgálati gépkocsinhoz, és ott folytatják az intézkedést. Ezen események

közben már a társaság (akkor már csak kb. 5-6 fő volt jelen), nehezményezni kezdte a rendőri intézkedést, és kétségbe vonták annak jogszerűségét és indokoltságát.

A panaszos nehézkesen, de kiment a szolgálati gépkocsihoz, ahol továbbra is emelt hangnemben beszélt, ezért a rendőrök többször figyelmeztették, hogy fejezze be, de annak nem tett eleget és közölte, hogy állítsák elő, ha akarják, majd engedély nélkül a közeli padon leült, adatait a rendőrök nem tudták rögzíteni.

Ezt követően a panaszossal közölték a rendőrök, hogy magatartása jogszabályba ütköző cselekmény, ezért álljon fel és ürítse ki zsebeit, amit meg is kezdett és telefonját kivette a zsebéből, majd a rendőrségi jármű szélvédőjének dobta, ami megpattanva a szélvédőn felrepült a jármű tetejére és szétesett, majd tovább dobálta a zsebében lévő pénzt a gépkocsi motorháztetejére.

A rendőrök előzetes figyelmeztetést követően közölték a panaszossal, hogy meg fogják bilincselni, és elő fogják állítani, mivel bűncselekményt követett el. A panaszos kezeit hátra helyzetben megbilincseltek és a szolgálati gépkocsiba beültették, ahonnan különböző trágár szavakkal illette őket, és a rendőrség tekintélyét sértegette megjegyzéseivel. A panaszos adatait még ekkor sem tudták megállapítani, mert a szórakozóhely előtt a szolgálati gépkocsi mellett történő intézkedést a társaság többi tagja folyamatosan akadályozta jelenlétével, illetve közbeszólásaival. Őket a rendőrök több alkalommal egyértelműen felszólították, hogy hagyják el az intézkedés helyszínét, de annak nem tettek eleget, folyamatosan kérdezősködtek, kifogásolták az intézkedés menetét és okát, kapcsolatokra hivatkozva fenyegetőztek.

A társaságban lévő egyik fiatal nő különösképpen megnehezítette az intézkedés folytatását állandó közbeszólásaival, illetve azzal, hogy az addigra már személyi szabadságában korlátozott és szolgálati gépkocsiba ültetett panaszoshoz lépett, és ismeretlen szándékkal kinyitotta a gépkocsi ajtaját.

A társaság tagjait újra és újra tájékoztatták a rendőrök arról, hogy bűncselekményt követnek el azzal, hogy körbeállják a szolgálati gépkocsit, elvonják a figyelmet az intézkedésről, és ezzel egyben akadályozzák is a munkájukat, de azok továbbra sem értették meg, és kérdőre vonták őket, hogy milyen joron viszik el a panaszost.

A rendőrök beszálltak a szolgálati gépkocsiba és el akartak indulni, de az említett fiatal nő jobb kezével nem engedte, hogy bezárják a gépkocsi bal első ajtaját, majd amikor azt kitépték a kezéből, és becsukták, a nő újra kinyitotta és közölte, hogy a rendőrök nem mehetnek sehová, amíg őket nem tájékoztatják arról, hogy milyen ügyben intézkednek. A szolgálati gépkocsiból kiszálltak a rendőrök és közölték vele, hogy elő fogják állítani az intézkedés akadályozása miatt, amit azonban nem értett meg. Először társai nem akarták engedni, hogy vele szemben intézkedjenek a rendőrök, de aztán kb. 1 méterre tőlük megálltak, és onnan telefonjaikkal rögzítették az intézkedést. A nőt a szolgálati jármű mellé állították a rendőrök, és Sz.-i Rendőrkapitányságon keresztül segítséget kértek az előállításához.

A panaszost és a nőt a Sz.-i Rendőrkapitányság járőreinek segítségével előállították, ahol átadták őket a nyomozóknak. A panaszos személyi adatait a rendőrkapitányságon bemondás alapján rögzítették.

A panaszos közölte, hogy édesapja rendőr volt, de már sajnos meghalt és tisztában van azzal, hogy elvetette a sulykot, hogy dobálta a telefonját. De a rendőri intézkedést aránytalannak tartja.

A nő adatait még a helyszínen megállapították, mert a szolgálati gépkocsi mellett állva, amikor közölték vele, hogy személyi szabadságában korlátozzák, és felszólításra átadta a személyi igazolványát. Magatartása jelentősen megnehezítette az intézkedés befejezését, magatartása felháborító volt, a felé intézett közléseket, utasításokat nem értette meg, nem hajtotta végre. Hivatkozott ügyvéd rokonára, és vitatta, hogy a rendőrök egyáltalán szolgálatban voltak-e, folyamatosan igazoltatni akarta őket.

6) A rendőrség továbbította a Testületnek a panaszos előállítása során a nyilatkozatáról szóló feljegyzést, amely szerint a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92-93. §-ai alapján megkapta, a vele szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedéssel, illetve kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban panasszal 8 napon belül nyilatkozni fog. A dokumentum szerint a panaszos az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról, annak várható időtartamáról a tájékoztatást írásban megkapta, az előállítás idejéről szóló igazolást átvette. A panaszos továbbá az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban – a 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. §-ának (8)-(9) bekezdése, illetve a 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. pontja alapján – a jogairól és kötelezettségeiről szóló írásos tájékoztatást átvette. A fentiekben túl a nyilatkozat azt tartalmazza, hogy a panaszos élelmezést nem kért, betegségben nem szenved; sérülése a rendőri intézkedés során nem keletkezett, orvosi ellátásban nem részesült. A nyilatkozatot a panaszos aláírta.

A dokumentumban rögzítették azt is, hogy a panaszos ellen az általa elkövetett cselekmény miatt büntető feljelentést tesznek az intézkedő rendőrök.

7) Az előállított személyekről vezetett nyilvántartás szerint a panaszos előállításának kezdő időpontja 2011. augusztus 26. 0 óra 40 perc, előállító helyiségben nem helyezték el. Az előállítás oka garázdaság. A panaszos végleges elbocsátásának időpontja 3 óra 45 perc.

8) A rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolás tanúsága szerint a személyi szabadságot korlátozó intézkedés az Rtv. 33. §-a alapján 2011. augusztus 26-án 0 óra 40 perctől 3 óra 45 percig tartott. A panaszos hozzátartozója (képviselője) kiértesítését nem kérte, az előállításával és a rendőri intézkedés módjával szemben panasszal 8 napon belül nyilatkozik; továbbá a panaszos élelmezést nem kért. A dokumentum tartalmazza – más jogvédő szervezetek mellett – a Testület elérhetőségeit, azonban a törvényi határidőre hivatkozás abban nem szerepel. Az igazolás egy példányának átvételét a panaszos aláírásával tanúsította.

9) A rendőrség továbbította a Testület részére a tájékoztatás napjáig keletkezett bűnügyi iratok közül a panaszos gyanúsított kihallgatásáról, illetve egy tanú (a pultos) kihallgatásáról szóló jegyzőkönyvet, valamint a társaság előállított nő tagjával szemben tett büntetőfeljelentést. A Testület megkapta továbbá a panaszossal szemben indult nyomozás megszüntetéséről szóló ügyészségi határozatot is.

a) A Btk. 271. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő garázdaság vétsége miatt folyamatban levő büntetőeljárásban a panaszost a Sz.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi

Osztályának r. zászlós nyomozója hallgatta ki gyanúsítottként 2011. augusztus 26-án 3 óra 54 perctől 5 óra 20 percig.

A jegyzőkönyv szerint a nyomozó a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) 179. §-a alapján közölte a gyanúsítás lényegét (A panaszos megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy 2011. augusztus 26-án 0 óra 40 perc körül a szórakozóhely előtti területen kihívóan közösséggel szembeálló magatartást tanúsított, mert a vele szemben intézkedő rendőrjárőrök jelenlétében a tulajdonát képező mobiltelefont, valamint a zsebében levő pénzt a szolgálati gépkocsi szélvédőjének dobta. A dobás következtében a telefon darabjaira esett. Cselekménye közben a rendőri intézkedés folyamán a rendőrökkel szemben arrogáns hangnemben beszélt. A panaszos cselekménye alkalmas volt arra, hogy az azt észlelőkben félelmet, riadalmat és megbotránkozást keltsen.) az arra vonatkozó jogszabályok megjelölésével, és figyelmeztette, hogy a gyanúsítás ténye miatt panaszt tehet, amire a panaszos azt válaszolta, hogy megértette, és panaszt tesz. A jegyzőkönyv tanúsága szerint a Be. szerinti többi kötelező figyelmeztetés és tájékoztatás is elhangzott, amit a panaszos megértett. Kijelentette, hogy vallomást kíván tenni, illetve, hogy védő igénybe vételéről később nyilatkozik.

A panaszos elmondta, hogy augusztus 25-én 22 óra körül baráti társaságával elmentek a megjelölt szórakozóhelyre, ahol a kenu túra végét akarták megünnepelni. A pultos a panaszos kérdésére elmondta, hogy kb. éjfélkor lesz nyitva a hely, ennek tudatában ültek le, és iszogattak. Az este folyamán – a panaszos nem tudta pontosan megmondani, hogy mikor – megérkezett két egyenruhás rendőr, akik a pultoshoz mentek és beszélgetni kezdtek vele. Ekkor a rendőrök nem szóltak a panaszoshoz és társasága többi tagjához, hanem egy idő után fogták magukat és elmentek. A rendőrök távozását követően a pultos nem jelzett a társaság felé semmit, azt sem, hogy zárni szeretne. A panaszos egy alkalommal odament a pultoshoz és meg kérte volna, hogy hangosítsa fel a zenét, amire azt válaszolta a nő, hogy nem lehet, mert a szemben levő szállodát zavarja a hangos zene és a rendőrök is ezért voltak ott. A panaszos ezt tudomásul vette és tovább szórakozott társaival. Ismét eltelt egy kis idő, és ismét megjelentek ugyanazok a rendőrök, és hosszasan beszélgettek a pultossal, aki közben még jobban lehalkította a zenét, ami pedig addig sem szólt túl hangosan. A panaszos ekkor hangosan szóvá tette – de nem a pultos és a rendőrök felé, hanem társainak –, hogy „milyen üzletpolitika az, hogy nincs egész nyáron vendég, és amikor fizetővendég van, akkor idő előtt be akarnak zárni”.

Ezt hallva, a rendőrök a társaság felé indultak, és egyikük egyből a panaszoshoz kezdett beszélni és felszólította, hogy igazolja magát. A panaszos közölte, hogy nincs nála személyi igazolvány, a rendőr pedig azt mondta, hogy akkor menjenek ki a rendőrségi gépkocsinhoz. Amikor kimentek, velük ment a társaság többi tagja is, mert nem tudták, miért történik a rendőri intézkedés. Amikor a gépkocsinhoz értek, ugyanaz a rendőr felszólította a panaszost, hogy ürítse ki a zsebeit. A panaszos az intézkedés miatt ideges lett, mivel nem értette az egészet, kivette a pénzt a zsebéből, és a motorháztetőre dobta, ami a szélvédőig esett. A mobiltelefonját is elővette és ugyanazzal a mozdulattal odadobta, ami a szélvédő érintésével a tetőn landolt. Ekkor az egyik rendőr közölte, hogy előállítják garázdaság miatt, majd megbilincseltek és a gépkocsi hátsó ülésére ültették.

Miközben a panaszos a gépkocsiban ült, a barátai folyamatosan kérdezték, hogy miért történik az intézkedés, azonban a rendőrök nem adtak felvilágosítást, és nem azonosították

magukat többszöri kérésre sem. A panaszost ezt követően beszállították a rendőrkapitányságra.

A panaszos a gyanúsítás miatt azért tett panaszt, mert a telefonját és a pénzét nem a szélvédőnek dobta, hanem a motorháztetőre, ahonnan elérték a tárgyak a szélvédőt. A mozdulatsort és a cselekményt elismeri, de nem akart rongálási szándékkal kárt okozni, csak ingerültsége miatt cselekedett.

A panaszos kihallgatása során megjegyezte, hogy a rendőri intézkedés során atrocitások érték, amellyel kapcsolatban a Sz.-i Rendőrkapitányság felé tesz panaszt levélben.

A panaszos a kihallgatási jegyzőkönyvet a megjelölt helyeken aláírta.

b) A T.-i Rendőrőrs r. törzsőrmester nyomozója egy hónappal a panaszolt rendőri intézkedést követően tanúként hallgatta ki az érintett szórakozóhely pultosát.

A tanúvallomás szerint a kérdéses napon 22 óra körül jelent meg a panaszos társasága, kb. 5-6 fő, és éjfél után már csak ők szórakoztak a sörözőben. Először semmi probléma nem volt velük, a kinti részen ültek le, és fröccsöztek, éjfél körül pedig beültek a kanapé részhez. A pultos a pultban volt, amikor is megérkeztek a járőrök ellenőrzés céljából, váltott velük pár szót, majd távoztak. Ekkor nem volt probléma.

Kb. egy óra múlva visszatértek a rendőrök, amikor a pultos már a működés alatt levő zenegépet lehalkította, és ezt a társaság egy férfi tagja (a panaszos) elég ittas állapotban sérelmezni kezdte. Hangoztatta, hogy ha itt vannak a zsaruk, akkor már nem lehet szórakozni, és hogy ő fizetővendég és szórakozni fog. A panaszos barátnője szólt rá, hogy fejezze be és csitította, mire a panaszos azt kérdezte „ha nem, mi lesz, akkor le fognak lőni?“, erre odament a járőr, hogy igazoltassa a hangoskodót.

A zene halkán szólt, ezért a tanú hallotta az intézkedést. A rendőr felszólította a panaszost személyazonossága igazolására, aki egyébként úgy ült a kanapén, hogy a lába is fel volt téve az ülő részre, keze széttárva, és úgy válaszolt flegmán a rendőrnek. A panaszos nem igazolta magát, hanem azt kérdezte: „nem igazolom magam, mi lesz akkor, ha nem, le fogsz lőni?“ A rendőr ismét felszólította igazolásra a panaszost, és hogy menjen ki vele a szolgálati gépkocsinhoz, mivel a férfi közölte, hogy nincs nála a személyi igazolványa.

A panaszosnak a barátnője szólt, hogy menjen ki a rendőrökkel és igazolja magát. Elindultak kifelé, ahova a nő és a társaság többi tagja is kikísérte. A pultos benn maradt, mert pakolt és takarított. Hallotta kintről a hangoskodást, de nem értette a beszédet, és fényeket látott, mintha fényképeztek volna. Egy nagyobb csattanást hallott, majd ismét hangoskodást, mintha üveget törtek volna össze.

Amikor már lecsendesedtek a kedélyek, a tanú kiment tájékozódni a történetekről. Ekkor a társaságnak már csak néhány tagja volt ott, valamint egy ismeretlen pár, akik – elmondásuk szerint – látták az eseményeket. Ők is felhőborítónak tartották, „hogy viselkedett az a személy, akivel szemben intézkedtek“. A társaság pedig elindult a rendőrségre a barátjuk

után. A tanú nem látta, hogy a panaszos hozzávágott valamit a rendőrségi gépkocsihoz, csak egy puffanást hallott.

c) A Sz.-i Rendőrkapitányság vezetője 2011. augusztus 31-ei keltezéssel feljelentést tett a panaszos társaságához tartozó nő ellen, akit szintén előállítottak a rendőrkapitányságra, a Btk. 242/B. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő hatóság eljárásának megzavarása vétségének gyanúja miatt. A feljelentés a panaszos szempontjából az alábbi releváns információkat tartalmazza.

T. városban éjjelre a kérdéses söröző kivételével valamennyi szórakozóhely bezárt, ezért a járőrök azt visszatérően ellenőrizték. Amikor 0 óra 20 perc körül másodszor bementek a szórakozóhelyre a járőrök, a pultos közölte velük, hogy az ott szórakozó vendégek nem megfelelően viselkednek, hangoskodnak. Az érintett vendégek azonban a rendőrök megjelenésének időpontjában olyan magatartást nem tanúsítottak, ami intézkedést igényelt volna. Mivel éjjél elmúlt és a szórakozóhely közelében több szálloda és magánlakások is vannak, a dolgozó 0 óra 35 perckor halkabbra vette a zenéjét. Az ezt követő eseményeket a feljelentés az állásfoglalás II. rész 5) pontjában ismertetett rendőri jelentésben foglaltakkal egyezően tartalmazza azzal, hogy a kapitányságvezető a feljelentésben úgy fogalmazott: a rendőrök adatbediktálásra történő felszólításának a panaszos egyértelműen nem mondott ellent, azonban az adatok bediktálása helyett folyamatosan csak azt kérdezgette, hogy minek az, miért van arra szükség. Az intézkedő r. főtörzsőrmester ezután felszólította a panaszost, hogy menjen ki velük a szórakozóhely elé a szolgálati gépkocsihoz, mivel az adatait meg kell állapítani és az ügyeleten keresztül ellenőrizni kell annak hitelességét. Eközben az intézkedés alá vont személy társasága nehezményezni kezdte a rendőri intézkedést, kétségbe vonták annak jogszerűségét és indokoltságát.

A feljelentés szerint továbbá amikor a rendőrök – előzetes felszólítást követően – a T.-i Rendőrszere történő előállítás céljából hátra helyzetben megbilincseltek a panaszost, és szolgálati gépkocsiba ültették, ő továbbra is szidalmazta a rendőröket és minősíthetetlenül kiabált. Az intézkedő rendőrök a helyszínen azért nem tudták megállapítani a panaszos adatait, mert a szórakozóhely előtt, a szolgálati gépkocsi melletti intézkedést a társaság többi tagja folyamatosan akadályozta jelenlétével, illetve közbeszólásokkal. A rendőrök őket több ízben felszólították, hogy hagyják el az intézkedés helyszínét, de annak nem tettek eleget, folyamatosan kérdezősködtek, kifogásolták az intézkedés menetét és okát. A társaság tagjait a r. főtörzsőrmester többször figyelmeztette: bűncselekményt követnek el azzal, hogy körbeállják a szolgálati gépkocsit – ezzel elvonva figyelmüket az intézkedéstől – és akadályozzák is a rendőrök munkáját, azonban ezt a társaság többi tagja figyelmen kívül hagyta.

A feljelentés további része jelen panasz szempontjából azt a releváns többlet információt tartalmazza még, hogy az intézkedő rendőrök egyenruhában voltak – ellátva az összes azonosító felszereléssel (jelvény, névtábla, megkülönböztető jelzésekkel ellátott szolgálati autó), a panaszos társaságához tartozó nő ennek ellenére „vitatta a rendőri mivoltukat és igazoltatni akarta őket”.

d) A panaszossal szemben garázdaság vétsége miatt indított nyomozást a Sz.-i Városi Ügyészség a Be. 190. §-ának (1) bekezdés j) pontja alapján (a gyanúsított személye olyan csekély fokban veszélyes a társadalomra, hogy a törvény szerint alkalmazható legenyhébb büntetés kiszabása, vagy más intézkedés alkalmazása is sürgősen) megszüntette,

egyidejűleg a Btk. 71. §-ának (1) bekezdése alapján megrovásban részesítette a panaszost. A határozat indokolása szerint a panaszos a szórakozóhelyen – zárórát követően (pontosan annak bezárását sérelmezve) – ittas állapotban trágár szavakat használva hangoskodott, majd a helyszínen ellenőrzést végző rendőrjárőrök szolgálati gépkocsiját dühében, a zsebéből kivett pénzermékkal és mobiltelefon készülékével megdobta. Rongálási kár nem keletkezett. A panaszos viselkedése alkalmas volt arra, hogy az azt észlelőkben megbotránkozást, riadalmat váltson ki.

10) A Testület felvilágosítás-kérése alapján a panaszos előállítását foganatosító rendőrök, valamint az öt gyanúsítottként kihallgató nyomozó is kiegészítő jelentést készített.

a) A panaszossal szembeni rendőri intézkedést foganatosító r. főtörzsőrmester a szolgálati fellépés módja tekintetében úgy nyilatkozott, hogy az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése, illetve a Szolgálati Szabályzat 3. §-ának (1) bekezdése alapján intézkedés alá vont panaszossal szemben – akinek magatartása arrogáns, lekezelő, tekintélyt sértő volt – udvariasan, határozottan, tárgyilagosan léptek fel, érthetően, egyértelmű közlésekkel. Az azonosítási kötelezettséggel kapcsolatban előadta a rendőr, hogy – mivel szolgálati ruházata és jelvénye „alapesetben” igazolja – a panaszos egyértelműen tisztában volt rendőri mivoltával, illetve ezt támasztotta alá még az intézkedés megkezdése előtt az irányába tett jó néhány panaszosi megjegyzés – többek között az, hogy ha nem tetszik a viselkedése, akkor a rendőr vigye be őt, vagy lőjön figyelmeztető lövéseket. A köszönés után arra, hogy közölje a panaszossal az intézkedés megkezdése előtt az azonosító adatait, azért nem volt lehetősége, mert a férfi arrogáns volt, nem lehetett vele érdemben kommunikálni, eleve figyelembe sem vette a r. főtörzsőrmester által közölt tényeket és felszólításokat, majd az események lezajlása miatt ez már nem is történhetett meg utólag sem.

A rendőri intézkedés okának és céljának közlése jó néhány alkalommal elhangzott egyértelműen, érthetően. Az intézkedés okát már annak megkezdésekor közölték a szórakozóhelyen, később előtte a közterületen, illetve az előállításakor is, amit a panaszos nem értett, vagy nem akart megérteni, illetve figyelmen kívül hagyta. A rendőri intézkedés okaként a szórakozóhelyen a r. főtörzsőrmester azt közölte a panaszossal, hogy magatartásával kimerítette a garázdaság szabálysértésének tényállását, ezért a szabálysértés elkövetése miatt igazoltatni fogja, adatainak megállapítása céljából. A közterületen történt intézkedési ok közlését egyébként a társaság sem értette meg.

A szórakozóhely előtt több alkalommal is elhangzott a társaság felé a felszólítás, hogy „amennyiben nem lépnek hátra, előállítják őket is”, amely azonban „teljesen süket fülekre talált”, a rendőr kérését nem hajtották végre. A szolgálati gépkocsi, illetve közvetlenül a r. főtörzsőrmester és a biztosítást végző r. törzsőrmester körül álltak, ezzel figyelmüket teljesen megosztották és az intézkedés zavartalan, biztonságos lebonyolítását akadályozták. A rendőri intézkedés folyamatos akadályozásának volt köszönhető az is, hogy az állandó kérdezősködés, „számonkérés” közben a társaság később előállított tagja kinyitotta a szolgálati gépkocsi ajtaját és a már beültetett, megbilincselte panaszossal akart kommunikálni, illetve megpróbálta megakadályozni előállítását. A r. főtörzsőrmester közölte a társaság tagjaival azt is, hogy a hatóság eljárása megakadályozásának büncselekményét követik el azzal, hogy nem hagyják őt zavartalanul intézkedni, vagy eljárásában akadályozzák, amit gúnyos megjegyzésekkel illettek és nem is értették azt meg. Ezzel összefüggésben a r. főtörzsőrmester hivatkozott a Magyar Köztársaság Rendőrségének Járőr- és Őrszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 22/1997. (XI. 8.) ORFK utasítás 29. pontjára („az intézkedés

alá vont személyt lehetőleg ki kell vonni mások közvetlen figyelmének köréből, olyan helyre kell állítani, amely biztosítja az intézkedés zavartalanságát, biztonságát”).

A személyi adatokat a helyszínen nem jegyezte fel a r. főörzsőrmester, mert a panaszos és társasága viselkedésével „ezt a folyamatot nem tették lehetővé”, illetve a panaszost az intézkedés során végrehajtott garázdaság vétségének elkövetése miatt megbilincseltek és a szolgálati gépkocsiba ültették, ezért az adatok azonnali felvételére már nem volt szükség, „azokat a későbbi eljárásban meghallgatása előtt úgymint tisztázni kellett”.

A ruházatátvizsgálás tekintetében a rendőri jelentés azt tartalmazza, hogy mivel a panaszos ittas volt és az intézkedés során tanúsított magatartása ingerült, agresszív volt, felmerült a lehetősége annak – különösképpen a társasága pszichikai hatására – hogy a r. főörzsőrmesterre vagy társára az előállítás során a gépkocsiban veszélyes lehet, elképzelhető volt, hogy ruházatában valamilyen közbiztonságra veszélyes eszközt tart. Továbbá az igazoltatással összefüggésben „a ruházat, csomag átvizsgálásának lehetősége adott”, így a r. főörzsőrmester emellett döntött, és közölte a panaszossal, hogy pakoljon ki a zsebeiből és ezt követően át fogja vizsgálni ruházatát. A ruházatátvizsgálás jogszabályi háttérének közlését azonban nem tette lehetővé az, hogy a panaszos a felszólításra úgy reagált, hogy elkövette a garázdaság vétségét.

A kényszerítő eszköz alkalmazásával kapcsolatban a r. főörzsőrmester az alábbiakat nyilatkozta. Testi kényszerítést nem alkalmaztak a panaszossal szemben. Amikor a panaszos a mobiltelefonját a szolgálati gépkocsinak dobta, illetve a pénzt marékszámra a motorháztetőre dobálta, akkor az előzetes figyelmeztetést követő bilincseléshez sem alkalmaztak kényszerítést. A panaszos és társai ennek ellenére már a helyszínen azzal gyanúsították a rendőrt, hogy rángatta a panaszost, illetve agresszíven viselkedett vele szemben, ami nem igaz. A bilincselés oka az volt, hogy a panaszos elkövetett egy bűncselekményt, magatartása erőszakosnak bizonyult és előállítása szükségessé vált, így az a szökés és a támadás megakadályozása érdekében szükségessé vált. A rendőr emlékezete szerint a kényszerítő eszköz alkalmazása a szükséges ideig tartott: a szórakozóhelyen feltették rá a bilincset és a rendőrkapitányság előállító helyiségéhez érkezésig volt a panaszoson.

Az előállítással összefüggésben a rendőri jelentés azt tartalmazza, hogy annak ténybeli oka a Btk. 271. §-ának (1) bekezdése szerinti garázdaság vétsége elkövetése volt: a panaszos szándékosan úgy nekidobta a mobiltelefonját a szolgálati gépkocsinak úgy, hogy az a szélvédőnek nekicsapódva a jármű tetején landolt, és szétesett, majd a földre hullott, illetve a zsebében levő aprópénzt szintén ráhajigálta a gépkocsira, ami a jármű közelében szétszóródott. A r. főörzsőrmester úgy nyilatkozott, hogy először helytelenül fogalmazott, és azt közölte a panaszossal, hogy garázdaság szabálysértése miatt állítják elő, azonban azt a szolgálati gépkocsiban módosította és közölte vele: bűncselekmény elkövetése miatt állítják elő. A panaszost különösebben nem is érdekelte, hogy a rendőr mit mond, mert kezdettől fogva nem fogadta el az egész rendőri intézkedés okát és szükségességét.

Az előállítás időtartama alatt történt eljárási cselekményekről a r. főörzsőrmester előadta, hogy a Sz.-i Rendőrkapitányságra előállították, és a szolgálatban levő nyomozónak átadták. Nem tudott arra vonatkozóan nyilatkozni, hogy a panaszos meghallgatása meddig tartott, illetve, hogy más cselekményt foganatosítottak-e, az ő feladata az előállítással befejeződött.

A Testület azon kérdéseire, hogy biztosították-e és ha igen, hogyan hozzátartozója kiértésítését, illetve, hogy előállító helyiségben elhelyezték-e, amennyiben igen, akkor pedig a jogairól és kötelezettségeiről szóló tájékoztatás megtörtént-e és hogyan, a r. főtörzsőrmester a következőket nyilatkozta. A panaszt a baráti társaságából állította elő, akikkel együtt szórakozott T. városban, lakóhelyétől 300 kilométerre, a hajnali órákban. A panaszos felnőttkorú, úgy tűnt, hogy cselekvőképes (nem áll gondnokság alatt), illetve nem vált szükségessé őrizetbe vétele, ezért a hozzátartozója kiértésítése a rendőr részéről nem kötelező. A társaság többi tagját pedig tájékoztatta arról, hogy társukat előállítja, illetve jelen is voltak. Az esetleges jogi képviselő értesítéséről sem neki kell gondoskodnia, ha arra szüksége van.

A panaszt nem helyezte el a Sz.-i Rendőrkapitányság előállító helyiségében, mert egy korábban előállított személy azt összeszennyezte, ezért – mivel a helyiség takarítása az éjszakai időpont miatt nem volt megoldható – a r. főtörzsőrmester úgy ítélte meg, hogy a későbbi panasz elkerülése végett nem helyezi el őt oda. Az előállító helyiség előtt, „az oda kifüggesztett jogok és kötelezettségek ismertetve lettek, pontosabban el kellett volna olvasnia” a panaszosnak, de ezt ő – a rendőr tudomása szerint – nem tette meg, a rendőr ugyanakkor „az alapvető dolgokról” szóban tájékoztatta.

A panaszos enni nem kért, de – a rendőr emlékezete szerint – nem is volt annyi ideig a rendőrségi épületben, hogy arra jogosult lett volna. Szabadon bocsátását a nyomozó végezte; korábban elhagyta a panaszos az épületet, mint ahogyan a r. főtörzsőrmester végzett volna írásos tevékenységeivel.

Az előállítással összefüggésben a rendőr megjegyezte továbbá, hogy a panaszos, valószínűleg ittasságából kifolyólag, illetve „sajátos életszemléletéből adódóan, az alapvető és elvárható magatartási szabályokat nem tartotta be, korábbi sérelmeire hivatkozva úgy gondolta, hogy az az arrogáns, agresszív magatartás, amelyet tanúsított a szórakozóhelyen, illetve amilyen hangnemet megengedett [a r. főtörzsőrmesterrel és társával] szemben, az neki jár és megengedhető”.

A panaszos panaszjogról való kioktatásának megtörténte, annak módja tekintetében a r. főtörzsőrmester úgy nyilatkozott, hogy a panaszos „tájékoztatta lett arról, hogy panasszal élhet a rendőri intézkedéssel szemben, mivel ez kötelező, azonban ő jó előre hangoztatta is, hogy élni is fog ezzel a joggal”. A tájékoztatást a r. főtörzsőrmester adta.

A tanúsított hangnemről a r. főtörzsőrmester jelentésében végül előadta, hogy az intézkedés egésze alatt megfelelően beszélt a panaszossal. Még a szórakozóhely előtt, az erősítésre várva több alkalommal emelt hangnemben (hangosabban, de nem törvénytelenül) kellett felszólítania a rendőrnek a társaság tagjait, hogy ne hátráltassák a munkájukat, de ők ezt nem értették meg, folyamatosan próbálták akadályozni az intézkedést, ennek eredménye lett egyikük előállítása is. A r. főtörzsőrmester a panaszt nem bántalmazta, becsületsértő kijelentéseiért éppen a rendőr fordulhatna bírósághoz.

b) A panaszos előállítását fogatosító, a r. főtörzsőrmester intézkedését biztosító r. őrmester jelentése az alábbi többlet, illetve kiegészítő információkat tartalmazza.

Először 0 óra 20 perckor mentek be a kérdéses szórakozóhelyre, mivel a többi italkiméző hely bezárt. A szórakozóhelyen már másodjára tartottak ellenőrzést, mivel a kiszolgáló arról

tájékoztatva őket, hogy a helyiségben a vendégek „nem tudnak normálisan szórakozni”. Kezdetben a rendőrök ottlétekor a társaság megfelelően, normálisan viselkedett, illetve szórakozott, de kb. 0 óra 35 perckor arra lettek figyelmesek, hogy a panaszos emelt hangon a pultozhoz fordul és a zenegép lehalkítása miatt minősíthetetlen megjegyzést tett. A pultos saját elhatározásából halkította le a zenét, mert már hangosan szólt és a közvetlen környezetükben élőket valószínűleg zavarta. A panaszos a rendőröket is többször provokálta viselkedésével, hangoskodásával, míg a környezetében levők folyamatosan csitították.

Ezek következményeként akarta a r. törzsőrmester a panaszost intézkedés alá vonni, mivel az általa tanúsított magatartás megvalósította a garázdaság szabálysértését, ezért felszólította személyi igazolványa átadására. Az ezt követő eseményeket, illetve a panaszos és társasága által tanúsított magatartást a r. őrmester a r. főtörzsőrmester jelentésében [állásfoglalás II. rész 10) pont a) alpontja] foglaltakkal lényegét tekintve egyezően említette meg. A r. törzsőrmester a szórakozóhely előtti területen mobiltelefonjával videofelvételt készített, amit közölt is az ott tartózkodó személyekkel.

A panaszost a r. törzsőrmester felszólította, hogy a padról álljon fel és ruházatátvizsgálás céljából – az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján – ürítse ki a zsebeit, mivel személyi szabadságában korlátozva lesz. A panaszos mobiltelefonjának és pénzének dobását illetően a jelentés a r. főtörzsőrmester jelentésében írttal egyezik, illetve azt a többletet tartalmazza, hogy a bilincselés és az előállítás okaként azt mondták, hogy „a további intézkedések megtétele céljából, mivel garázdaság bűncselekményét követte el”, azért fogatosítják. A panaszos ekkor már együttműködő volt és kezeit hátra helyzetbe bilincselték, mivel „bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható és a szolgálati gépjármű hátsó ülésére ültették be”. Annak során azonban testi kényszert nem alkalmaztak.

A jelentés szerint a társaság egyik tagja folyamatosan azt kiabálta a panaszosnak, hogy „jajgass, mondd azt, hogy megverték”. A társaság több tagja egyébként folyamatosan „igazoltatni akarta” a őket, azért hogy ők „álrendőrök”.

A panaszost érintő rendőri intézkedéssel összefüggésben a r. törzsőrmester jelentésében előadta továbbá, hogy a szolgálati gépkocsiban, az előállítás során a panaszos provokálta őket, trágár kifejezésekkel sértegette a rendőröket, ezzel szemben ők nyugodtan, mérsékelt hangnemben intézkedtek vele szemben, illetve bántalmazás nem történt.

A panaszos nem kérte, ezért nem értesítettek ki senkit sem a fogvatartásáról. Élelmezést sem kért az előállítás időtartama alatt. Csak a rendőrkapitányság épületében állítottak ki RK lapot, amikor nyugodtan tudták rögzíteni az adatokat.

A r. törzsőrmester jelentése azt tartalmazza továbbá, hogy az előállítás során sérülés nem keletkezett, a panaszost a kihallgatását követően szabadon bocsátották. A r. őrmester adta át részére az előállítás időtartamáról szóló igazolást.

c) A panaszos gyanúsított ki hallgatását végző r. zászlós nyomozó jelentésében előadta, hogy a kihallgatás során a panaszos közölte vele, hogy az intézkedő rendőrök arrogáns hangnemben beszéltek, és megemlítette, hogy egyikük bántalmazta is. A r. zászlós arra – az eltelt idő miatt – nem emlékszik, hogy a bántalmazás részleteire nyilatkozott-e a panaszos. Tekintettel arra, hogy ezt – emlékezete szerint – a kihallgatási jegyzőkönyv aláírásakor, legalább is annak

elkészültét követően jelezte, emiatt a r. zászlós telefonon keresztül jelentette a r. őrnagy forrónyomos parancsnoknak. A r. őrnagy azt közölte, hogy a nyomozó „tájékoztassa panaszost a jogairól az esettel kapcsolatban”.

A r. zászlós tájékoztatta a panaszost, hogy az ügyel kapcsolatban – mivel a panasza nem a rendőri intézkedésre, hanem a bántalmazásra irányult – illetékesség hiányában a Miskolci Nyomozó Ügyészség jár el. A nyomozó közölte a panaszossal azt is, hogy amennyiben ragaszkodik hozzá, panaszát rögzíti, ellenkező esetben írásos formában a Sz.-i Rendőrkapitányság vezetője felé, illetve az ügyészség felé megteheti. A panaszos tájékoztatást megértette és közölte, hogy a bántalmazással kapcsolatban írásban fog feljelentést tenni. A nyomozó emiatt feljelentést nem készített.

11) A rendőrség továbbította a Testület részére négy felvételt is. Ezek közül az egyik a panaszos által küldött felvétellel megegyező.

a) A r. törzsőrmester által készített 3 perc 16 másodperc terjedelmű videofelvétel – amely az éjjeli időpont miatt nehezen látható, de a hang jól hallható – akkor készült, amikor a panaszos és a társasága már a szórakozóhely előtt tartózkodik.

Hallható, hogy a panaszos azt mondja, ott van (a személyi igazolványa) a kempingben, ha elmennek vele a rendőrök, megmutatja azt. A r. törzsőrmester azt mondja, hogy bemondás alapján is lehet igazolni, „csak ez a viselkedés valahogy nekünk nem tetszik”. A panaszos erre azt válaszolja, hogy a rendőrök ismerik a pultos lányt, ezért megérti, hogy nem tetszik nekik, de ő csak elmondta a véleményét. A rendőr elmondja, hogy a rendőri intézkedés úgy zajlik, hogy egy személlyel szemben intézkednek. Egyelőre igazoltatják a panaszost, a társaság tagjainak pedig elmondja, hogy az intézkedés akadályozása büncselekmény. A társaság tagjai vitatják ezt. A r. főtörzsőrmester megkéri őket, hogy menjenek távolabbra. A rendőrök megkezdtek az intézkedést, még nem fejezték be. Ezt követően a társaság tagjai vitatkoznak a rendőrökkel, nagy hangzavarban. A r. főtörzsőrmester beszédéből annyi vehető ki tisztán, hogy „... lassan kimeríti a garázdaság szabálysértését”.

Egy idő múlva az hallható, hogy az egyik rendőr a panaszosnak azt mondja, hogy álljon fel és pakoljon ki mindent a zsebeiből. A panaszos visszakérdez, hogy mit rakjon ki, amire azt a választ kapja, hogy mindent, ami a zsebében van. A panaszos előveszi a telefont, amit hallhatóan eldob, és az valahol leesik. Valaki megjegyzi, hogy „na, ezt nem kellett volna”. A panaszos kiveszi az aprópénzt és elszórja. A társaság tagjai csitítani próbálják a panaszost. A r. főtörzsőrmester figyelmezteti, hogy „bilincset fogok magával szemben alkalmazni”. A társaság többi tagját figyelmeztetik, hogy lépjenek hátrébb. Egy női hang megkérdezi, hogy mi miatt állítják elő a panaszost. A r. főtörzsőrmester az válaszolja, hogy garázdaság szabálysértése miatt, és felelegeti, hogy a rendőrök milyen erőszakosak voltak. A nő azt is elmondja, hogy a rendőröknek is igazolniuk kellett volna magukat, az egyik rendőr azt válaszolja, hogy vele szemben nem intézkedtek. A panaszost időközben beültetik a szolgálati gépkocsiba. A nő elmondja, hogy erőszakosak voltak, mert megrángatták a panaszost, van négy tanú, akik ezt tanúsíthatják. (01:54-03:16)

b) A rendőrség továbbította a Testületnek a panaszos társai által történt rendőrségre való betelefonálások hanganyagát is. Az első felvételt 2011. augusztus 26-án 0 óra 49 perctől, rögzítették, időtartama 1 perc 34 másodperc. Egy női hang azt mondja, hogy T. városba egy

rendőrt szeretnének kérni, mivel egy másik rendőr indokolatlanul állítja elő a társukat. Az ügyeletes elmondja, hogy ezt majd az intézkedő rendőr eldönti. A nő szerint az intézkedő rendőr „nagyon nem helyesen döntött így, mivel semmit nem csináltunk”. Az ügyeletes elmondja, hogy ez majd tisztázásra kerül. Ha ezzel majd nem értenek egyet azok, akik elő lesznek állítva, akkor azok panaszt tesznek. A nő megkérdezi, hogy mi van, ha ők tesznek panaszt. Az ügyeletes közli, hogy panaszt az tehet, akit előállítottak, nem az, aki ott van, és ezt látja. A nő elmondja, hogy nekik el kell utazniuk, mert másnap dolgozni fognak. Az ügyeletes azt közli, hogy ok nélkül nem fogják előállítani. A nő megkérdezi, hogy az eljárók nevét és számát felírhatják-e, amire azt a választ kapja, hogy azt az intézkedés alá vont személynek joga van elkérni. A nő megköszöni a választ, és elköszön.

c) A második betelefonáló személy a társaság egy férfi tagja volt. A felvételt 2011. augusztus 26-án 1 óra 29 perctől rögzítették, és 2 perc 9 másodpercig tartott.

A férfi elmondja, hogy ott vannak T. városban, és néhány társukat előállították, nem tudják, hogy miért. A rendőrök nem igazolták magukat. Az ügyeletes közli, hogy a rendőr nem fogja magát igazolni civileknek. A férfi elmondja, hogy szeretné megtudni, hova állították elő őket. Az ügyeletes azt válaszolja, hogy a Sz.-i Rendőrkapitányságra fogják előállítani. A férfi közli, hogy a rendőrök nekik azt mondták, egyiküket a T.-i Rendőrőrsre, másikukat a Sz.-i Rendőrkapitányságra viszik. Az ügyeletes reakciója erre „mert akkor még úgy volt”. A betelefonáló nem érti, mert ez 25 perce történt. Az ügyeletes megismétli, hogy akkor még úgy volt, de úgy döntöttek, hogy mindkettőjüket Sz.-re viszik. A betelefonáló megkérdezi, hogy meg lehet-e tudni, hogy miért állították elő őket, mert a rendőrök nem igazolták magukat. Az ügyeletes azt a tájékoztatást adja, hogy akivel szemben intézkednek, „csak annak van joga”; a másik kérdésre pedig az a válasza, hogy nem rájuk tartozik, csak arra, akit előállítottak. Az ügyeletes elmondja, hogy úgy gondolja, a betelefonáló egyiküknek sem a törvényes képviselője, így nem áll módjában tájékoztatni ezt a személyt.

III.

Tekintettel arra, hogy a panaszos ellen indult büntetőeljárásban a rendőrség által elküldött iratok mellett további dokumentumok is keletkeztek, a panaszos azokat is eljuttatta a Testület részére.

1) A panaszos a gyanúsított kihallgatását sérelmezte, ami miatt panaszt terjesztett elő a Sz.-i Városi Ügyészségen. Az Ügyészség a panaszt határozatában elutasította, megállapította, hogy a gyanúsítás a szükséges törvényi előfeltételek birtokában történt, a panaszossal mint gyanúsítottal szemben a bűncselekmény megalapozott gyanúja fennállt.

2) A panaszos a Sz.-i Városi Ügyészség nyomozást megszüntető és megrovást alkalmazó határozata ellen is joghatályos panaszt terjesztett elő a megyei főügyészség felé, amelyben tagadta a szabálysértés és a bűncselekmény elkövetését egyaránt, illetve hivatkozott arra is, hogy a kihallgatását úgy irányították, hogy a tanúk kihallgatására vonatkozó indítványait ne tudja a nyomozás során előterjeszteni. Panaszában megjelölt három személyt is, akiknek tanúkénti kihallgatását kérte (ezen személyek a Testület előtt folyt panasz eljárásnak is tanúi egyben).

3) A Sz.-i Városi Ügyészség – saját hatáskörben – a panaszos nyomozás megszüntetése ellen bejelentett panaszának helyt adott, és a Be. 199. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján a nyomozás folytatását rendelte el. A határozat indokolása szerint a panaszos mint gyanúsított által megjelölt tanúk (kihallgatásának) hiányában már nem állapítható meg az, hogy a tényállást maradéktalanul felderítették. A nyomozás befejezésére 2011. november 26-át állapították meg.

4) A Sz.-i Városi Ügyészség ezt követően két ízben döntött a nyomozás meghosszabbításáról – a tanúkihallgatások elvégzése érdekében.

5) A Sz.-i Városi Ügyészség 2012. április 12-én kelt vádiratában megvádolta a panaszost a Btk. 271. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő garázdaság vétségével, amit a Sz.-i Városi Bírósághoz nyújtott be.

IV.

A panaszos sérelmezte beadványában a szolgálati fellépés módját (az azonosításra vonatkozó kötelezettség, illetve a rendőri intézkedések okai közlésének elmulasztását), az igazoltatását, és az annak során történt ruházatátvizsgálást, a kényszerítő eszköz (bilincs) alkalmazását. Panaszolta továbbá előállítását és annak egyes körülményeit, megbilincselését, valamint a jogorvoslati jogról való kioktatás elmaradását.

A Testület megállapította, hogy a rendőri fellépés érintette a panaszosnak a rendőri intézkedés időpontjában hatályos törvény, a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. §-ának (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. §-ának (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, az 55. § (1) bekezdése szerinti személyes szabadsághoz és az abból levezethető személyi integritáshoz, továbbá az 59. § (1) bekezdése szerinti személyes adatok védelméhez, valamint az 57. §-ának (5) bekezdése szerinti jogorvoslatihoz való jogát. A rendőri intézkedéssel összefüggésben továbbá vizsgálni kellett az Alkotmány 54. § (2) bekezdése szerinti embertelen, megalázó bánásmód tilalmának kérdését is.

1) A panaszos sérelmezte, hogy az intézkedés kezdetén a rendőrök nem közölték nevüket, azonosító számukat és szolgálati igazolványukat sem mutatták fel.

A rendőr szolgálati fellépésére és azonosíthatóságára vonatkozóan a Testület utal az Rtv. 20. §-ára, illetve a Szolgálati Szabályzat 4. §-ára, amely az Rtv. szabályait egészíti ki az „udvariassági” szabályok megállapításával.

Az Rtv. 20. §-ának (1) bekezdése szerint a rendőrt intézkedése során vagy az egyenruhája és azon elhelyezett azonosító jelvénye, vagy szolgálati igazolványa és azonosító jelvénye igazolja. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedés megkezdése előtt minden esetben köteles nevét, azonosító számát, illetve az intézkedés tényét és célját szóban közölni. Ez alól egyetlen eset kivétel, nevezetesen, ha ez a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (pl. azonnali beavatkozás, fellépés szükséges), ebben az esetben ugyanis az intézkedés befejezésekor kell az igazolására szolgáló lépéseket megtenni.

A Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (1) és (2) bekezdése szerint a rendőr az intézkedést – ha annak eredményességét nem veszélyezteti – a napszagnak megfelelő köszönéssel, az intézkedés alá vont nemének, életkorának megfelelő megszólítással, ha egyenruhát visel tisztelgéssel, és a tervezett intézkedés megjelölése és célja, valamint neve és azonosító száma közlésével kezdi meg. Az intézkedő rendőr az intézkedés megkezdése előtt szolgálati igazolványát vagy azonosító jelvényét is felmutatja, kivéve, ha az a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti (ez esetben azt az intézkedést követően kell megtenni).

Az elsődleges rendőrségi dokumentumok nem tartalmazzak arra vonatkozóan információt, hogy a rendőrök eleget tettek-e az azonosításra vonatkozó kötelezettségüknek. A Testület felvilágosítás-kérése alapján az intézkedő rendőrök közül a r. főörzsőrmester válaszolt arra a kérdésre, hogy az említett Rtv. szerinti kötelezettségüknek az adott esetben hogyan tettek eleget. Úgy nyilatkozott, hogy „alap esetben” a ruházata és jelvénye igazolja, a panaszosnak egyértelműen tisztában kellett lennie rendőri mivoltukkal (azt alátámasztotta az intézkedés megkezdése előtt irányukba tett megjegyzés is). A köszönés után arra, hogy közölje a panaszossal az intézkedés megkezdése előtt az azonosító adatait, azért nem volt lehetősége, mert a férfi arrogáns volt, nem lehetett vele érdemben kommunikálni, eleve figyelembe sem vette a r. főörzsőrmester által közölt tényeket és felszólításokat, és az események lezajlása miatt ez már nem is történhetett meg utólag sem.

A panaszos által felsorakoztatott tanúk ezzel szemben arról számoltak be, hogy a sörözőben az egyik rendőr odalépett a panaszoshoz, és felszólította, hogy igazolja magát. A Testület megítélése szerint a tanúk egybehangzó nyilatkozata – miszerint a r. főörzsőrmester a társaság többszöri kérése ellenére sem azonosította magát –, továbbá a panaszos által csatolt videofelvétel is a panaszos azon állítását látszik alátámasztani, hogy a rendőrök részéről nem történt meg a nevük és az azonosító számuk közlése, még az intézkedést követően sem.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékokat úgy mérlegelte, hogy a panaszossal szemben intézkedő rendőrök az azonosításra vonatkozó kötelezettségüket elmulasztották, ami miatt csekély mértékben sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapvető joga.

2) A Testület vizsgálta a panaszos igazoltatásának jogszerűségét, továbbá a panasz azon részét, miszerint a r. főörzsőrmester elmulasztotta az igazoltatás okának és céljának közlését, azzal összefüggésben jogszabályi hivatkozás nem hangzott el.

Az Rtv. 29. §-ának a panaszolt rendőri intézkedés időpontjában hatályban levő (1) bekezdése szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint az igazoltatott köteles a személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni (személyazonosító igazolvánnyal, illetve olyan hatósági igazolvánnyal, ami a személyazonosításhoz szükséges adatokat tartalmazza). A rendőr más jelen lévő, ismert személyazonosságú személy közlését is elfogadhatja igazolásként.

Az Rtv. fentebb hivatkozott 20. §-ának (2) bekezdése szerint továbbá a rendőr az intézkedés megkezdése előtt minden esetben köteles az intézkedés tényét és célját szóban közölni. A Szolgálati Szabályzat 4. §-ának (2) bekezdése is kimondja, hogy a rendőr az intézkedést – ha annak eredményességét nem veszélyezteti – a fentebb említett alakiságok mellett a tervezett intézkedés megjelölése és célja közlésével kezdi meg.

A Sz.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele szerint a panaszos a sörözőben tanúsított viselkedésével megvalósította a garázdaság szabálysértését, majd az igazoltatásnak „vonakodva tett eleget”, a söröző előtt kivonta magát az igazoltatás alól. Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a panaszost az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés I. fordulata alapján – a közrend, közbiztonság érdekében – igazoltatták. Ezen jelentés alapjául szolgáló részletes rendőri jelentés szerint a panaszos emelt hangon szólt oda a pultos nőnek a zene lehalkítása miatt, illetve a rendőröket is „célba vette haragjával”, nekik is beszólt. Ezt követően akarták intézkedés alá vonni őt, és kérték, hogy adja át igazolványát, valamint hogy hagyja abba magatartását, mert szabálysértést követ el. A panaszos közölte, hogy nincs nála személyi igazolvány.

Az intézkedést vezető r. főtörzsőrmester utóbb tett jelentésében úgy nyilatkozott, hogy a rendőri intézkedés okának és céljának közlése már annak megkezdésekor elhangzott, majd pedig még jó néhány alkalommal, egyértelműen és érthetően. A rendőri intézkedés okaként azt közölte a r. főtörzsőrmester a panaszossal, hogy magatartásával kimerítette a garázdaság szabálysértését, ezért igazoltatja, adatainak megállapítása céljából. A r. törzsőrmester jelentésében azt a nyilatkozatot tette, hogy a panaszos a zenegép lehalkítása miatt emelt hangon tett megjegyzést a pultosnak, illetve a rendőröket is többször provokálta viselkedésével, hangoskodásával. Ezek következményeként akarták a panaszost intézkedés alá vonni, mivel kimerítette magatartásával a garázdaság szabálysértését.

A pultos nő tanúvallomása szerint is a zenegép lehalkítását sérelmezte hangosan a panaszos, majd pedig egy megjegyzést tett a rendőrök irányába. Ez alapján ment oda a panaszoshoz a rendőr, és felszólította őt személyazonossága igazolására. A panaszos flegmán válaszolt a rendőrnek, illetve nem igazolta magát, és azt közölte, hogy nincs nála személyi igazolványa.

A r. törzsőrmester által készített videofelvétel tanúsága szerint a panaszos elmondja a rendőröknek, hogy személyi igazolványa a kempingben van, ha elmennek vele, megmutatja azt. A r. törzsőrmester erre azt mondja, hogy bemondás alapján is lehet igazolni, „csak ez a viselkedés valahogy nekünk nem tetszik”. A panaszos erre azt válaszolja, hogy a rendőrök ismerik a pultos lányt, ezért megérti, hogy nem tetszik nekik, de ő csak elmondta a véleményét. A r. főtörzsőrmester későbbi beszédéből pedig annyi vehető ki tisztán, hogy „... lassan kimeríti a garázdaság szabálysértését”.

A panaszos által megjelölt tanúk közül többek úgy nyilatkoztak, hogy a panaszos az intézkedő rendőr nem közölte az intézkedés okát, csak felszólította a panaszost személyazonossága igazolására, illetve valamennyien azt is nyilatkozták, hogy a társaság többi tagjának sem mondtak semmit annak okáról.

a) A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján az igazoltatás jogszerűségének megítélésével összefüggésben az alábbiakat állapította meg.

A rendőrség az igazoltatás ténybeli okaként a panaszos által elkövetett szabálysértésre hivatkozott. A Testület gyakorlata szerint a szabálysértésre utaló körülményeket vizsgálati körébe annak ellenére vonja, hogy magának a szabálysértési tényállásnak a minősítésére és a felelősség megállapítására nincs hatásköre. Ennek indoka, hogy a szabálysértésre utaló körülmények vizsgálata nélkül a Testület kontrollja az ilyen ténybeli indok alapján intézkedés alá vont személyek esetén teljesen kiüresedne.

Az igazoltatás jogalapjaként a Testületnek tehát azt kellett mérlegelnie, hogy a hivatkozott szabálysértési tényállás fennforgott-e, és alapul szolgálhatott-e az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés I. fordulója szerinti közrend, közbiztonság védelme érdekében történő igazoltatáshoz.

A Szabs. tv. 142/A. §-ának (1) bekezdése szerint garázdaság szabálysértését valósítja meg az, aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen.

A szabálysértés megállapíthatóságához szükséges egyrészt a „kihívó közösségellenesség”, ami öncélú, provokatív, nyilvánvalóan kötekedő fellépést, a társadalmi együttélési szabályok tudatos semmibe vételét jelenti (aktív, nyílt szembeszegülés az általánosan elvárt magatartási normákkal); másrészt pedig a magatartásnak megbotránkozás vagy riadalom keltésére alkalmasnak kell lennie. Megbotránkozáson a környezet negatív reagálását, míg riadalmon ijedséget, félelmet kell érteni, a tényleges bekövetkezés azonban nem kritériuma a tényállásnak.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján úgy ítélte meg, hogy a panaszos magatartása alkalmas lehetett az említett szabálysértési tényállás megvalósítására. Ez alapján pedig **a rendőrök a közrend, közbiztonság védelme érdekében jogszerűen kívánták igazoltatni a panaszost, így a személyes adatok védelméhez fűződő jogát jogszerű korlátozásnak vetették alá.**

b) A Testület – a panaszosi állítás és a rendőrök válasza, valamint a tanúk nyilatkozata és a felvétel egyenkénti és összességükben való értékelését követően – a panaszos állítását találta meggyőzőbbnek abban a kérdésben, hogy elhangzott-e a rendőrök részéről az intézkedés céljának közlése. **A Testület azt a megállapítást tette, hogy az intézkedő rendőrök nem közölték a panaszossal az igazoltatás Rtv. szerinti célját és jogszabályi alapját, melynek következtében sérült az Alkotmány 2. §-ából levezetett tisztességes eljáráshoz való joga.**

3) A Testület vizsgálta a ruházatátvizsgálás indokoltságát és jogszerűségét is. A beadvány szerint a rendőrök ezen intézkedés okát sem közölték a panaszossal.

A Sz.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint a panaszossal szembeni ruházatátvizsgálás jogszabályi alapjául az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése szolgált. A hivatkozott törvényhely szerint a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi. Ezzel összefüggésben továbbá a Testület utal a Szolgálati Szabályzat 40. §-ára, amely úgy rendelkezik, hogy a ruházat, csomag átvizsgálása bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetése tárgyi bizonyítási eszközeinek felkutatására, közbiztonságra

veszélyes eszközök kiszűrésére irányulhat. Átvizsgálásra kerülhet sor különösen: igazoltatás során, fokozott ellenőrzés során, személyi szabadságot korlátozó intézkedések foganatosításakor, rendezvény, esemény alkalmával meghatározott területre belépő személyek esetében, az állam működése, illetve a lakosság ellátása szempontjából fontos létesítményekbe való be- és kilépéskor.

Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentésben az intézkedés jogszabályi alapját az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdésében határozták meg. A megjelölt rendelkezés úgy szól, hogy az, akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önveszély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentésben csak a rendőri intézkedés ténye szerepel. A részletes jelentés azt tartalmazza, hogy közölték a rendőrök a panaszossal, hogy magatartása jogszabályba ütköző, ezért álljon fel és ürítse ki a zsebeit. Jogszabályi hivatkozás nem szerepel a jelentésben. A Testület felvilágosítás kérése alapján készített utóbbi rendőri jelentésben a r. főtörzsőrmester úgy fogalmazott, hogy a panaszos ittas volt és az intézkedés során tanúsított magatartása ingerült, agresszív volt, felmerült a lehetősége annak – különösen a társasága pszichikai hatására – hogy a rendőrré vagy társára az előállítás során a gépkocsiban veszélyes lehet, elképzelhető volt, hogy ruházatában valamilyen közbiztonságra veszélyes eszközt tart. Megjegyezte, hogy az igazoltatással összefüggésben a ruházat, csomag átvizsgálásának „adott”, ezért emellett döntött. A ruházatátvizsgálás jogszabályi hátterének közlését a jelentés szerint nem tette lehetővé az, hogy a panaszos a felszólításra a garázdaság vétségének elkövetésével reagált. A r. törzsőrmester jelentésében az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdését jelölte meg az intézkedés alapjaként, illetve úgy nyilatkozott, hogy a panaszost felszólította, hogy álljon fel a padról és ürítse ki a zsebeit ruházatátvizsgálás céljából, „mivel személyi szabadságában korlátozva lesz”.

A r. törzsőrmester által készített felvétel azt tartalmazza, hogy az egyik rendőr felszólítja a panaszost, hogy álljon fel és pakoljon ki mindent a zsebeiből. A hangfelvétel elején egyébiránt az is szerepel, hogy a r. törzsőrmester azt mondja a panaszosnak, hogy bmondás alapján is lehet igazolni (a személyazonosságot), de ez a viselkedés nem tetszik nekik.

A Testület megítélése szerint önmagában az a körülmény, hogy a vendéglátóhelyen a panaszos hangoskodott, és beszólt a rendőröknek – amely a rendőrség álláspontja szerint kimerítette a garázdaság szabálysértését –, nem szolgáltat alapot arra, hogy ruházatát és csomagját az Rtv. 29. §-ának, illetve a Szolgálati Szabályzat 40. §-ának hivatkozott rendelkezései alapján átvizsgálják. A közrendet, illetve a közbiztonságot fenyegető veszélyhelyzet nem forgott fenn, az említett szabálysértés – az említett mód szerinti megvalósulásával és a tárgyi bizonyítási eszközei felkutatása érdekében – nem teszi szükségessé az intézkedést. Ami pedig a személyazonosság megállapítása céljából történő átvizsgálás törvényi lehetőségét illeti, azzal összefüggésben a Testület nem talált semmilyen utalást a rendőrségi iratokban; az említett hangfelvétel tanúsítja továbbá, hogy egyrészt a panaszos közölte: a kempingben vannak az iratai, másrészt pedig maga a rendőr elmondja, hogy az átvizsgálás ezen célból történő foganatosítása mellőzhető lett volna, ha – az Rtv. 29. §-ának (2) bekezdése szerint – valamelyik társa közlését elfogadja igazolásként.

A Testület megállapítása szerint a fentiek alapján a panaszos ruházatának átvizsgálása – az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése alapján – indokolatlanul történt, amely eljárással sérült

a panaszos személyi integritáshoz való joga. A Testület ugyanakkor megjegyzi, hogy a rendőri intézkedés folyamatában később, az Rtv. 31. §-a alapján – tekintettel arra, hogy a bűncselekmény elkövetésénél való tettenérést követő elfogást, illetve előállítását fogatosítottak a panaszossal szemben – az átvizsgálásnak helye volt.

b) A Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen megállapította, hogy a rendőrök nem közölték a panaszossal a ruházatátvizsgálás kezdetén annak okát, jogszabályi hivatkozás sem hangozott el azzal összefüggésben. **Ezen mulasztás miatt a Testület megállapította, hogy sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.**

4) A Testület a panaszossal szembeni kényszerítő eszköz alkalmazása tekintetében az alábbi megállapításokat teszi.

a) A bilincs alkalmazásának eseteit az Rtv. 48. §-a sorolja fel, amely szerint a rendőr a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére bilincset alkalmazhat. A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 60. §-a részletezi. Annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának esetköreit: bilincs alkalmazása különösen azzal szemben indokolt, aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, vagy aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, illetve az intézkedésben közreműködőt megtámadja, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, aki önkárosító magatartást tanúsít, vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget. A Szolgálati Szabályzat 60. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint továbbá a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, az 57. § (1) bekezdésében rögzíti, hogy a rendőr szolgálata jogszerű teljesítésekor köteles intézkedéseinek érvényt szerezni, ennek érdekében előzetes figyelmeztetés után, az arányosság elvének figyelembevételével kényszerítő eszközt alkalmazhat. Ha a figyelmeztetés a rendőri intézkedés eredményességét veszélyezteti, a kényszerítő eszköz előzetes figyelmeztetés nélkül is alkalmazható. A (2) bekezdés szerint a rendőr a kényszerítő eszköz alkalmazása során a testi épséghez fűződő jogokat köteles tiszteletben tartani, és a testi épséget csak a legszükségesebb mértékben veszélyeztetheti. A kényszerítő eszköz alkalmazását a Szolgálati Szabályzat említett 57. §-ának (3) bekezdése alapján jól hallhatóan, közérthetően és határozott módon meg kell előznie a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, illetve az arra vonatkozó figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A panaszbeadvány szerint a rendőrök közölték a panaszossal, hogy megbilincselik, annak okát azonban szintén nem közölték vele. Testi kényszer nem előzte meg bilincselését, a rendőri felszólításnak egyből eleget tett, a rendőrökkel szemben nem tanúsított ellenállást. A tanúk szintén arról számolnak be nyilatkozataikban, hogy a panaszos nem tanúsított ellenállást.

Az elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló, illetve a részletes rendőri jelentés szerint a panaszossal szemben testi kényszert nem alkalmaztak, ellenben – előzetes figyelmeztetést követően – az Rtv. 48. §-ának c) és d) pontja alapján (szökés megakadályozása, illetve ellenszegülés megtörése érdekében) bilincset alkalmaztak 1 óra 40 percen keresztül. A panaszos kezeit hátra helyzetbe bilincselték.

A Testület felvilágosítás-kérése alapján készített jelentésében a r. főtörzsőrmester úgy nyilatkozott, hogy a bilincselés oka az volt, miszerint a panaszos bűncselekményt követett el, magatartása erőszakosnak bizonyult és előállítása szükségessé vált, így azt a szökés és a támadás megakadályozása (tehát nem a végrehajtásról szóló jelentésben foglalt ellenszegülés megtörése) érdekében foganatosították. A r. törzsőrmester előadása szerint a bilincselés okaként azt közölték, hogy az a további intézkedések megtétele céljából, mivel garázdaság bűncselekményét követte el, szükséges. Úgy nyilatkozott továbbá, hogy a panaszos ekkor már együttműködő volt. A kezek hátra helyzetbe bilincselésével kapcsolatban az általa készített jelentés azt tartalmazza, hogy azért történt, mivel bűncselekmény elkövetésével volt gyanúsítható és a szolgálati gépjármű hátsó ülésére ültették be.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése továbbá kimondja, hogy a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége nélkül is biztosítható. A Szolgálati Szabályzat 58. §-ának (1) bekezdése pedig azt rögzíti, hogy a kényszerítő eszközök Rtv. szerinti meghatározásának sorrendje fokozatosságot is jelent, súlyosabb kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre, vagy sikere eleve kilátástalan.

A panaszos állítása, a tanúk nyilatkozata és a rendőrségi dokumentumokban foglaltak egybevágnak atekintetben, hogy a bilincselést nem előzte meg testi kényszer alkalmazása (még annak foganatosítása érdekében sem).

A Testület megítélése szerint az intézkedő rendőrök az arányosság követelményét nem vették figyelembe akkor, amikor a testi kényszer mint enyhébb kényszerítő eszköz alkalmazása helyett bilincset alkalmaztak. A bilincs hátra helyzetben történt alkalmazását – figyelemmel a Szolgálati Szabályzat 60. §-ának (6) bekezdés a) pontjában írtakra – szintén aránytalannak ítélte meg a Testület.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján továbbá úgy foglalt állást, hogy – bár a Szolgálati Szabályzatban példalózó jelleggel említett „garázda magatartás” megvalósulhatott, ami azonban a tárgyak eldobásával véget ért, annak abbahagyására testi kényszerrel sem kellett készíteni a panaszost – az említett Rtv. szerinti bilincselési okok egyike sem forgott fenn az adott esetben. A panaszos szökésétől nem kellett tartani, ellenszegülését nem kellett megtörni, illetve a rendőri jelentésben utóbb hivatkozott támadástól sem kellett tartani. A panaszos és a tanúk vallomása egybehangzóan az volt, hogy nem tanúsított ellenállást, és együttműködő készségéről a r. törzsőrmester is beszámolt utóbbi jelentésében. A rendőrök által garázdaság bűncselekményének értékelt magatartás nem a rendőrök személye (hanem

egy egyébként indokolatlan intézkedés) ellen irányult, ami megalapozhatta volna a bilincsalkalmazást.

A Testület kifejezetten kérte a felvilágosítás-kérés során, hogy a rendőrök nyilatkozzanak abban a kérdésben is, hogy mi tette indokolttá a bilincselés időtartamát. A r. törzsőrmester nem nyilatkozott, míg a r. főtörzsőrmester jelentése szerint a bilincs alkalmazása a szükséges ideig tartott: a szórakozóhelyről való előállításától a rendőrkapitányság előállító helyiségéhez érkezésig volt a panaszoson. A Testület a rendelkezésére álló információk birtokában úgy ítélte meg, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazásának 1 óra 40 perces időtartama is eltűzött volt.

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a bilincs alkalmazása jogszerűtlen és indokolatlan volt, amely súlyosan sértette a panaszos személyi szabadsághoz és emberi méltósághoz való jogát. A rendőr által készített hangfelvétel alapján továbbá megállapítható az is, hogy a kényszerítő eszköz alkalmazása előtti figyelmeztetés sem a jogszabályi előírásoknak megfelelően történt, illetve nem jelölték meg az intézkedő rendőrök annak jogszabályi alapját sem, amely által sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga is.

5) A Testület vizsgálta a panaszos elfogásának és előállításának indokoltságát és jogszerűségét, amelynek során az alábbi megállapításokat tette.

a) Az Rtv. 33. §-ának (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az elfogás és az előállítás okait.

Az elfogás okaként az annak végrehajtásáról szóló jelentésben, illetve a Sz.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levelében az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerepel. Az említett jogszabályhely szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A szándékos bűncselekmény elkövetésén történő tettenérés miatti elfogási, illetve előállítási ok kötelező jellegű, mérlegelést nem tűrő.

Az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerinti elfogási, illetve előállítási okkal kapcsolatban a Testület két feltétel megvalósulását vizsgálja: egyrészt valamely szándékos bűncselekmény elkövetését, másrészt a tettenérés megvalósulását.

A „szándékos bűncselekmény” kritériumának vizsgálatával összefüggésben a Testület utal eddigi gyakorlatára, amely szerint a bűncselekményre utaló körülményeket vizsgálati körébe annak ellenére vonja, hogy magának a bűncselekményi tényállásnak a minősítésére és a büntetőjogi felelősség megállapítására nincs hatásköre. Ennek indoka, hogy a bűncselekményre utaló körülmények vizsgálata nélkül a Testület kontrollja az ilyen indokkal elfogott, illetőleg előállított személyek esetén teljesen kiüresedne.

A panaszost a Btk. 271. §-ának (1) bekezdésbe ütköző és aszerint minősülő garázdaság vétségének elkövetésével gyanúsította meg a nyomozó hatóság, és a büntetőeljárás amiatt a Testület állásfoglalásának meghozatala időpontjában is folyamatban van.

A Btk. megjelölt §-a úgy rendelkezik, hogy – ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg – garázdaság vétségét követi el az, aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen.

A garázdaság bűncselekményének megállapíthatóságához három törvényi feltétel egyidejű fennállta szükséges: a garázdaság szabálysértésénél említett „kihívó közösségellenesség”, illetve a magatartás megbotránkozás vagy riadalom keltésére alkalmassága mellett további kritérium az erőszakos magatartás tanúsítása, amely irányulhat személy vagy dolog ellen, abban állagsérelmet okozva.

A garázdaság továbbá szubszidiárius bűncselekmény, ami azt jelenti, hogy megállapítására akkor kerülhet sor, ha az adott magatartás folytán egyben súlyosabb bűncselekmény nem valósult meg. (A gyakorlat szerint bűnhalmazat állapítható meg, ha az elkövető egy cselekménnyel, a garázdaság, valamint – jelen esetben – a rongálás sértés törvényi tényállását is megvalósítja, és ez utóbbi törvényi büntetési tétele azonos vagy enyhébb a garázdaságénál.)

A konkrét esetben a rendőrségi dokumentumok azt tartalmazzák, hogy a panaszos a ruházatátvizsgálás során mobiltelefonját és aprópénzét a szolgálati gépkocsi szélvédőjének dobta, amitől a készülék darabjaira hullott. A Testület rendelkezésére bocsátott videofelvételen látható, hogy a panaszos előveszi telefonját, amit eldob, és az valahol csattan (a rendőri intézkedés éjjeli időpontja miatt ez nem kivehető a felvételen), és valaki úgy kommentálja, hogy „ezt nem kellett volna”. A panaszos maga sem vitatta a tárgyak eldobását, de a szándékos rongálási cselekményt tagadja. A tanúk szintén arról számoltak be, hogy nem rongálási, károkozási szándékkal valósította meg a panaszos a magatartást. A panaszos viselkedése alkalmas lehetett arra, hogy a jelen levőkben, akik azt észlelték, megbotránkozást vagy riadalmat keltsen.

Az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerinti elfogási és előállítási oknak a második feltétele a tettenérés. Tettenérésnek minősül az, amikor az elkövető a bűncselekményt egészben vagy részben szemtanú jelenlétében hajtja végre, illetőleg az is, amikor az elkövetőt a helyszínen vagy a helyszínről távozása közben, üldözés során fogják el. Jelen esetben valamennyi bizonyíték egybevégtében abban a tekintetben, hogy a panaszos a rendőrök jelenlétében hajtotta végre a cselekményt.

Az elfogás és előállítás „további intézkedés” megtétele céljából kell, hogy történjen az Rtv. előírása szerint. Jelen esetben a panaszost érintően további eljárási cselekményt végeztek: gyanúsítottként kihallgatták.

A Testület a fenti okfejtés alapján megállapította, hogy a panaszos elfogása és azt követő előállítása jogszerűen történt, az a panaszos személyes szabadsághoz való jogát jogszerűen korlátozta.

b) A Testület az előállítás indokát követően annak időtartamát vizsgálta.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja.

Jelen panaszügyben az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint a panaszos előállítása 2011. augusztus 26-án 0 óra 40 perctől 3 óra 45 percig tartott. A gyanúsított kihallgatásról szóló jegyzőkönyv szerint a panaszos kihallgatása 3 óra 45 perctől 5 óra 20 percig tartott.

A Testület kifejezetten kérte a felvilágosítás-kérés során, hogy a rendőrség nyilatkozzon abban a kérdésben, hogy az előállítás időtartama alatt pontosan milyen eljárási cselekmények történtek, és azok mennyi időt vettek igénybe. A rendőrségi dokumentumokból és a panaszos által előadottakból az alábbiak állapíthatók meg. A panaszost a helyszínről először a T.-i Rendőrőrsre vitték, onnan pedig a Sz.-i Rendőrkapitányságra állították elő. Előállító helyiségben – annak higiéniai állapota miatt – a panaszost nem helyezték el. A panaszos adatait csak ekkor kérdezték le. 2 óra 20 perckor adták át az előállítást foganatosító rendőrök a panaszost a Bűnügyi Nyomozó Osztálynak. A r. zászlós nyomozó ezt követően, majdnem másfél órával hallgatta ki tanúként a panaszost.

A rendelkezésre álló iratokból az állapítható meg, hogy a panaszos helyszínről történő beszállításától számítva három óra, a kihallgatást végző rendőrségi osztálynak átadástól pedig majdnem másfél óra telt el a gyanúsított kihallgatásáig. **A Testület megítélése szerint a fenti időtartam – még az ezen idő alatt elvégzett eljárási cselekményeket (befogadás, dokumentáció elkészítése) is figyelembe véve – aránytalanul hosszú volt, amelynek okára a rendőrség választ nem adott. A fentiek miatt a Testület megállapította a panaszos személyi szabadsághoz való jogának súlyos sérelmét.**

A Testület továbbá a rendelkezésre álló dokumentumok alapján megállapította, hogy a panaszos előállítása – ellentétben az annak időtartamáról kiállított igazoláson, illetve az annak végrehajtásáról szóló jelentésben feltüntetett adatokkal – valójában nem 3 óra 45 percig, hanem tovább (5 óra 20 percig) tartott, mivel a panaszost a rendőrség továbbra is korlátozta személyi szabadságában: gyanúsítottként hallgatták ki. A panaszos ezen eljárási cselekmények ideje alatt is előállított státuszban volt, őrizetbe vétele iránt nem intézkedett a nyomozó hatóság. Az előállítás időtartamáról szóló igazoláson ezért a rendőrkapitányság épületéből való szabadon bocsátás tényleges időpontját kellett volna a rendőrségnek feltüntetnie.

A fentiek miatt a Testület megállapította, hogy az előállítás időtartamával összefüggésben helytelenül kiállított dokumentumok miatt sérült a panaszos tisztességes eljárásához való joga.

c) A panaszos ugyan nem sérelmezte kifejezetten a hozzátartozó kiértesítésének elmaradását, azonban a Testület a r. főtörzsőrmester jelentésében foglaltakkal összefüggésben az alábbi megjegyzést teszi.

Az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése értelmében a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A jelentésben a rendőr úgy fogalmazott, hogy a panaszost a baráti társaságából állította elő, lakóhelyétől 300 kilométerre, a hajnali órákban. A panaszos felnőttkorú, úgy tűnt, hogy cselekvőképes (nem áll gondnokság alatt), illetve nem vált szükségessé őrizetbe vétele, ezért a

hozzátartozója kiértésítése a rendőr részéről nem kötelező. Az esetleges jogi képviselő értesítéséről sem neki kell gondoskodnia, ha arra szüksége van. A rendőr ezen érvelése nem helytálló, mivel a helyszínen jelen levő barátok irányába az előállítás helyének (ami egyébként időközben módosult T. város helyett Sz. városba) közlése nem pótolja a rendőrség azon kötelezettségét, hogy biztosítsa a fogvatartott számára a hozzátartozója kiértésítésének jogát. Az a körülmény pedig, hogy a panaszos cselekvőképes felnőtt, szintén közömbös a kiértésítési kötelezettség szempontjából.

6) A panaszos sérelmezte a rendőrségre való beszállítása során a rendőrségi gépkocsiban, illetve a T.-i Rendőrőrs udvarán vele történeteket. Állítása szerint a r. főtörzsőrmester ordibált a panaszossal, megfenyegette őt („elintézi, hogy napokra be legyen zárva”) és a gyermekével is megfélemlítette. A beadvány szerint továbbá ez a rendőr vezetés közben ököllel mellkason ütötte, illetve egy ízben a panaszos fejére tenyérrel ráütött. A r. törzsőrmester nem akadályozta meg társa viselkedését.

A tanúsított hangnem tekintetében a Testület utal az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, és erkölcsi iránymutatásul szolgálnak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.”

Az intézkedő r. főtörzsőrmester a panasz ezen része tekintetében úgy nyilatkozott, hogy az egész intézkedés időtartama alatt megfelelően beszélt a panaszossal. A panaszost nem bántalmazta. Nyilatkozata szerint éppen a panaszos volt az, aki arrogáns, agresszív magatartást tanúsított. A panaszos előállítását foganatosító r. őrmester úgy nyilatkozott, hogy a szolgálati gépkocsiban, az előállítás során a panaszos provokálta, és trágár kifejezésekkel sértegette őket, ezzel szemben ők nyugodt, mérsékelt hangnemben intézkedtek vele szemben, illetve bántalmazás nem történt. A panaszos gyanúsított kihallgatását végző r. zászlós nyomozó jelentése azt tartalmazza, hogy a panaszos a kihallgatása során azt közölte vele, hogy az intézkedő rendőrök arrogáns hangnemben beszéltek, és megemlítette, hogy egyikük bántalmazta is. A panaszos által megjelölt tanúk, illetve a rendelkezésre álló felvételek ugyanakkor csak a szórakozóhely előtti intézkedés tekintetében tartalmaznak bizonyítékot. A panaszbeadványban említett, a r. törzsőrmester által a gépkocsiban készített felvételtől továbbá nem tett említést a rendőrség a tájékoztatás alkalmával. A rendőrség egyébiránt arról sem tájékoztatta a Testületet – kifejezett kérés ellenére sem –, hogy az állítólagos hivatali bűncselekmény miatt indult-e büntetőeljárás az illetékes nyomozó ügyészségen. A panaszos által becsatolt orvosi látélet negatív mellkasi röntgen eredményt tartalmazott.

A Testület a rendelkezésére álló, egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni az intézkedő rendőrök hangneme tekintetében, valamint az állítólagos bántalmazás kérdésében, ezért a panaszos emberi méltósághoz

való jogának sérelme nem volt megállapítható, illetve a rendőri intézkedés embertelen, megalázó bánásmód tilalmába ütköző jellege sem volt megállapítható.

A Testület ugyanakkor felhívja a panaszos figyelmét, hogy amennyiben úgy érzi, hogy sérelmére bűncselekményt követtek el a rendőrök, úgy jogosult az illetékes ügyészségen feljelentést tenni hivatali bűncselekmény miatt.

7) A panaszos állítása szerint az intézkedő rendőrök nem adtak tájékoztatást arról, hogy panaszjogával hogyan élhet.

Az Rtv. 20. §-ának (2) bekezdése alapján köteles a rendőr az intézkedés alá vont személyt tájékoztatni az Rtv. szerinti panasz lehetőségéről.

Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés nem tartalmaz információt a panaszjogról való kioktatás megtörténte tekintetében. Az előállított nyilatkozat szerint a panaszos a jogorvoslati jogaira vonatkozó tájékoztatást az Rtv. 92-93. §-ai alapján megkapta, amit aláírt. Az előállítás időtartamáról szóló igazoláson a Testület elérhetősége – határidőre való utalás nélkül – egy sorban más jogvédő szervezetekével szerepel. Az intézkedő r. főörzsőrmester utóbb készített jelentése azt tartalmazza, hogy az előállító helyiség elé „kifüggesztett jogok és kötelezettségek ismertetve lettek, pontosabban el kellett volna olvasnia” a panaszosnak, de ezt ő – a rendőr tudomása szerint – nem tette meg, a rendőr ugyanakkor „az alapvető dolgokról” szóban tájékoztatta. A panaszost tájékoztatta arról, hogy panasszal élhet a rendőri intézkedéssel szemben – mikéntjét azonban a rendőr nem részletezte, bár volt arra irányuló kérdés –, mivel az kötelező, azonban a panaszos hangoztatta is, hogy élni fog jogával.

A Testület a rendelkezésére álló információk alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrség megfelelően eleget tett-e a panaszjogról való tájékoztatási kötelezettségének, ezért a panaszos jogorvoslatához való jogának sérelme nem volt megállapítható.

8) A panaszos előadta beadványában, hogy gyanúsítotti kihallgatása során jelezte a nyomozónak a vele történeteket, köztük azt is, hogy kétszer megütötte őt az egyik rendőr, azonban a kihallgatást végző rendőr nem vette bele a jegyzőkönyvbe a panaszos ezen állítását, hanem azt közölte, hogy panaszt tehet a rendőrkapitányság vezetőjénél vagy a Testületnél.

A panaszos gyanúsított ki hallgatásáról készült jegyzőkönyv mindössze azt tartalmazza, hogy a rendőri intézkedés során a panaszost atrocitások érték, amellyel kapcsolatban levélben tesz panaszt a rendőrkapitányság felé. A panaszos rendőri intézkedés elleni panaszát érintően a kihallgatást végző r. zászlós jelentésében előadta, hogy a kihallgatás során a panaszos valóban közölte vele, hogy az intézkedő rendőrök arrogáns hangnemben beszéltek, és megemlítette, hogy egyikük bántalmazta is. Az eltelt idő távlatából azonban a rendőr arra nem emlékezett, hogy a bántalmazás részleteire nyilatkozott-e a panaszos. Emlékezete szerint a kihallgatási jegyzőkönyv aláírásakor, legalább is annak elkészültét követően jelezte ezt a panaszos, ezért a r. zászlós telefonált a forrónyom parancsnoknak, aki azt mondta neki, hogy „tájékoztassa a panaszost a jogairól az esettel kapcsolatban”. Ez alapján a nyomozó azt a tájékoztatást adta, hogy – mivel a panasz nem a rendőri intézkedésre, hanem a bántalmazásra irányult – illetékesség hiányában a Miskolci Nyomozó Ügyészség jár el. Azt is elmondta a panaszosnak, hogy amennyiben ragaszkodik hozzá, panaszát rögzíti, ellenkező esetben írásos formában a

Sz.-i Rendőrkapitányság vezetője felé, illetve az ügyészség felé megteheti. A panaszos erre azt közölte, hogy írásban tesz feljelentést, ezért a nyomozó feljelentést nem készített.

Tekintettel arra, hogy a Testület nem ismerhette meg pontosan a panaszos nyilatkozatának tartalmát, illetve a panaszos állítása szerinti tájékoztatás és a r. zászlós nyomozó jelentésében írt tájékoztatás egymásnak ellentmondó, a Testület úgy ítélte meg, hogy hatáskörébe tartozik a panasz ezen részének vizsgálata is, az alábbiak szerint.

Az Rtv. 92. §-a szerint az, akinek az Rtv. IV.-VI. fejezeteiben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el. A közérdekű kérelmek, panaszok és bejelentések, valamint a rendőri intézkedések elleni panaszok egységes kezeléséről szóló 36/2008. (OT 19.) ORFK utasítás rögzíti továbbá, hogy a rendőrségnek a személyesen, szóban előadottakról feljegyzést, kérelemre pedig jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyv egy példányát – kérelmére – a bejelentőnek, panaszosnak át kell adni. A hivatkozott rendelkezések megteremtik tehát a jogalapot ahhoz, hogy a rendőri intézkedéssel összefüggésben az érintett panaszát szóban adja elő. Az Rtv. 11. §-a továbbá kimondja, hogy a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni.

A Testület megállapítja, hogy a konkrét esetben a kihallgatást foganatosító r. zászlós kötelezettsége lett volna jegyzőkönyvet felvenni – avagy, mivel a kihallgatási jegyzőkönyv számítógépen készült, azt újra megnyitni – és abban a panaszos előadását rögzíteni. Nem megengedhető ugyanis, hogy az előállítás során jelzett sérelmek kivizsgálása azért maradjon el, mert annak írásba foglalása éppen a rendőrség mulasztása miatt maradt el. Garanciális és gyakorlati megfontolások is szólnak amellett, hogy biztosítani kell az előállított személy részére azt a jogot, hogy panaszát azonnal, az előállítása során megtehesse. A panasznak a sérelmes intézkedéshez időben közelebbi rögzítése fontos bizonyíték lehet a további eljárásban, továbbá ekkor könnyebben biztosítható, hogy a rendőrtől is ugyanilyen nyilatkozatot szerezzenek be, azonnal reagálhasson a panaszban foglaltakra.

A Testület ezért úgy ítélte meg, hogy mulasztást valósított meg a panaszos kihallgatását végző rendőr, amikor a panaszos kérésének nem tett eleget és bántalmazással kapcsolatos előadását írásban nem rögzítette (legalább is a Testület nem kapott ilyen dokumentumról másolatot).

A Testület a fentiek alapján megállapította, hogy sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga azzal, hogy a rendőr nem rögzítette írásban a hivatali bűncselekmény gyanúját keltő panaszosi előadást.

A Testület megjegyzi, hogy az a rendőri tájékoztatás, miszerint a panaszos maga tegyén feljelentést írásban, ami alapján pedig a rendőr mentesül a feljelentési kötelezettség alól, téves. A panaszosnak a bántalmazásra utaló kijelentése ugyanis egyértelműen olyan nyilatkozat, amely a Be. 171. §-ának (2) bekezdése értelmében az eljáró rendőr oldalán mérlegelést nem tűrő feljelentési kötelezettséget keletkeztet. A hivatkozott törvényhely ugyanis kimondja, hogy a hatóság tagja köteles a hatáskörében tudomására jutott bűncselekményt – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelenteni. Ez a

kötelezettség a hatóság tagja részéről abban az esetben is fennáll, ha a bűncselekmény sértettje egyébként maga is feljelentést tesz.

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a panaszos igazoltatása, elfogása és előállítása jogszerűen történt. Megállapítása szerint viszont az intézkedő rendőrök az azonosításra és az intézkedések céljának közlésének elmulasztásával, továbbá az indokolatlan ruházátvizsgálással, a bilincs alkalmazásával, valamint az előállítás indokolatlan hosszú fenntartásával, illetőleg a rendőri bántalmazás jegyzőkönyvezésének hiányával több ponton sértették a panaszos tisztességes eljáráshoz, személyes szabadsághoz, személyi integritáshoz és emberi méltósághoz való jogát. A panaszos által sérelmezett bántalmazás és rendőri hangnem, valamint a panaszjogról való kioktatás megfelelése tekintetében – az ellentmondó bizonyítékok miatt – jogsérelem nem volt megállapítható.

Az egyes alapjogok sérelme már egyenként is elérte azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelmet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a többszöri jogsérelmet súlyosító körülményként vette figyelembe. Ennek megfelelően a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. június 19.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Féja András
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag